

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar.

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Plechtige Openingszitting van de Vlaamse Conferentie der Jonge Baai te Kortrijk
op zaterdag 15 oktober 1955

" EN TOCH DE WAARHEID " !

Rede uitgesproken door Mr L. MEERSCHAERT

Vóór een paar maanden, gedurende een heroperoepingsperiode in het leger, is mij een feit opgevallen, dat doet nadenken, voornamelijk in een tijd zoals heden ten dage, waar de mens als persoon, slechts weinig tel heeft in de gemeenschap.

Wanneer vroeger heroperoepingsperiodes werden gedaan, en dit tot verleden jaar, werd het door de militaire dokters als nutteloos geoordeeld de heroperoepingen te plagen met inspuitingen van een of ander serum tegen alle mogelijke of onmogelijke kwalen.

Dit jaar, tot ieders verbazing en ontsteltenis, werd bij de aankomst der heroperoepingen, onmiddellijk gesproken van een inspuiting van serum tegen tetanos, die de volgende dag reeds zou toegediend worden. Er werd zelfs bijgevoegd dat het aangeraden en wenselijk ware dat de soldaten geen gebruik zouden maken, die eerste avond, van alcoholische dranken, iets wat natuurlijk betrekkelijk lastig te derven was voor hen, die zopas hun haardstede hadden verlaten en hun verdriet dienden weg te spoelen.

Op bewuste morgen, stonden zoals gewoonlijk voor een medisch onderzoek, alle soldaten met naakt bovenlichaam op één rij. De bataljonsdokter diende met vaardige hand inspuitingen toe aan de lopende band.

Eén soldaat maakte uitzondering : hij stond in de rij, had zijn hemd niet uitgetrokken en wachtte kalm zijn beurt af tot de dokter, gewapend met de spuit, voor hem stond.

Op de vraag van de dokter, waarom hij zijn hemd niet had uitgetrokken zoals alle anderen het hadden gedaan, en na het gebulder van de dokter dat de soldaat hem door zijn handelwijze een paar minuten had doen verliezen, — in het leger wordt inderdaad nooit één minuut verloren —, antwoordde de soldaat dat hij de inspuiting weigerde.

De ongestoorde kalmte van de soldaat mistte haar uitwerking niet. De dokter dreigde met tuchtstraffen;

de majoor werd bijgeroepen, en deze dreigde in een taaltje, — allesbehalve Nederlands —, met militaire bevelen, en spiegelde de weigeraar de zware straffen voor, welke voorbehouden worden aan de weigeraars van militaire bevelen : wordt gestraft met de dood door de kogel, hij die...

De soldaat bleef even kalm en herinnerde de razende majoor er aan dat hij wellicht best enige inlichtingen zou navragen, alvorens het militair bevel driemaal te herhalen. Het was alsof de majoor zelf een inspuiting kreeg. Hij bedacht zich en vroeg in een Militair Hospitaal raad aan een kolonel dokter.

Na ingewonnen inlichtingen, werd de soldaat door de bataljonsdokter afzonderlijk geroepen. De weigeraar moest terug in de rij en trok zijn hemd uit. Een verpleger veegde met een propje watte, gedrenkt in mercurocreem; de dokter nam de spuit, plaatste de punt onder het schouderblad, doch de 2 CC. bleven in de spuit en de soldaat werd niet gevaccineerd.

Dit geval, dat echt typisch is bij het leger, waar bedreigd wordt met allerhande mogelijke en denkbare middelen, waar met het systeem parapluie wordt geschermd te pas en ten onpas, inspireerde de lezing van vandaag.

Wij leven in een tijd van vooruitgang der wetenschap, en ongetwijfeld is die vooruitgang grotendeels ten goede gekomen aan de gemeenschap. Situaties, welke voor enkele jaren als hopeloos moesten worden bestempeld, worden nu in een paar dagen recht gezet.

Wij herinneren ons de beruchte moord op Ridder Van Praet, welke omstreeks het midden van verleden jaar, voor het Hof van Assisen van Brabant werd behandeld en waar de beschuldigde, Elisabeth Michielsens, gedurende het ganse onderzoek voorhiel onschuldig te zijn, niettegenstaande belangrijke materiële bewijzen. Herhaalde malen, staande het onderzoek, verklaarde zij zich niet te verzetten tegen een onderzaging, na inspuiting van penthotal. Zelfs ter zitting,

voor het Hof en de Jury, drong stafhouder Bodson aan en verklaarde dat de beschuldigde bereid was zich ter zitting te onderwerpen aan deze proef. De Heer Voorzitter verwierp het onderzoek en de beschuldigde werd veroordeeld.

Wij herinneren ons de junimaand van dit jaar, gedurende dewelke in de verschillende zittingen van de Assisenhoven belangrijke en zware zaken werden behandeld. Te Brugge: Van Wallegem en Pintelon. Te Gent: Spruyt. Te Tongeren: Victorine Bergans en Van Stapel. Met veel nieuwsgierigheid en belangstelling werd deze laatste zaak gevolgd, waar de psychiaters uit Leuven uitgespeeld werden tegen de psychiaters uit Gent; waar het eerste college der deskundigen tot de conclusie kwam dat Victorine Bergans krankzinnigheid veinsde en het tweede college besloot tot werkelijke krankzinnigheid. Aanvankelijk inderdaad, handelde Bergans in de gevangenis normaal, terwijl plotseling haar houding veranderde en zij geen enkele vraag meer beantwoordde en zelfs nagenoeg onbeweeglijk, ineengedrongen, in dezelfde houding bleef zitten.

Een nieuw college psychiaters werd aangesteld, waarvan het onderzoek momenteel nog aan gang is en dit college psychiaters zou het Hof en de Jury verzoeken op Victorine Bergans het waarheidsserum te mogen toepassen, gezien volgens hun mening, dit de enige manier is om vast te stellen of de beschuldigde ja dan neen krankzinnig is.

Is langs de weg van het gebruik van het waarheidsserum een oplossing te vinden om de zo betrachtede waarheid in dienst van de gemeenschap af te dwingen? En moet die oplossing aangenomen?

Wat is vooreerst waarheidsserum en narcoanalyse? Prof. Delay van de Geneeskundige faculteit te Parijs beschrijft in «La Presse Médicale», de narcoanalyse als een toestand, verwekt door een inspuiting van penthotal of amytal sodique, waarbij de waakzaamheid van hem, die de inspuiting ondergaat, verzwakt en hij in een slaperige gesteltenis wordt gebracht, waardoor hij herinneringen en neigingen, welke min of meer diep zijn verborgen, prijs geeft en laat kennen.

Eveneens, volgens Prof. Delay, is er slechts één criterium, voor hem die het onderzoek leidt, om te weten of de persoon, die de inspuiting ontving, werkelijk onder narcose werd gebracht, namelijk: wanneer de persoon, terug in normale toestand, zich volledig herinnert wat gezegd en gebeurd is, betekent dit dat de narcose onvoldoende was.

Een eerste opwerping: het dient onderlijnd dat dit criterium, a posteriori, aanmaant tot alle voorzichtigheid en toelaat te denken, dat de narcoanalyse nog niet tot het stadium is gekomen, van courant gebruik door om het even welke spychiater.

Waarheidsserum is geen magisch drogeermiddel, waardoor bekentenissen bij de vleet worden afgedwongen. Dr. Ey, eveneens in «La Presse Médicale», zegt dat hetgeen bekomen wordt als bekentenissen onder invloed van narcose, geen formele bekentenis omvat, maar slechts materiaal, een verward mengsel, dat moet gezeift en geïnterpreteerd worden.

Het probleem wordt door de voorstanders van het gebruik van dit systeem als volgt voorgesteld. Nemen wij het geval van een man, die verdacht wordt van moord. Hij loochent kategoriek en spiegelt een alibi voor, dat slechts ten dele steekhoudend is. De onderzoeksrechter, belast met het onderzoek van de zaak, zal alle middelen uitputten om overtuigingsstukken in beslag te nemen: wapens, munitie, briefwisseling, kledingstukken, enz.

Kan die man, tegen wie het onderzoek geleid wordt, op een bepaald ogenblik zeggen: stop met Uw onder-

zoek. Ik verbied U die onderzoeksmaatregelen te nemen. De woonst is onschendbaar en ik ontzeg U het recht om mijn schuifladen en kassen te onderzoeken. Ik heb het recht mijn geheimen te bezitten, gij pleegt een aanslag tegen de persoonlijke vrijheid!

Dient nu het onderzoek naar de waarheid op te houden, wanneer het gaat om het onderzoeken naar de diepste en meest geheime gedachten van de verdachte?

Veronderstellen wij dat die man, onder invloed van narcose, zegt: «Ik ben de moordenaar,» volgt dan automatisch dat hij zal veroordeeld worden?

Neen, zeggen de voorstanders van het systeem, want deze bekentenissen heeft geen waarde. Maar indien de verdachte onder narcose, alerhande preciese details verschaft nopens de manier, waarop hij gehandeld heeft, indien hij uitlegt op welke manier hij zich het wapen, de munitie, enz. aanschafte, indien hij kortom alerhande inlichtingen bekend maakt die gemakkelijk na te gaan zijn, en indien die controle de absolute waarheid uitwijst, zal de schuld bewezen worden en de waarheid gekend.

Aldus, zeggen de voorstanders, zal de wetenschap de gemeenschap dienen en zal de gemeenschap niet ontwapend zijn ten voordele van de misdadigers, want de inspuiting met waarheidsserum zal aan de gemeenschap niet alleen de loutere bekentenissen brengen, maar wat van belang is, het ganse relaas van de feiten.

Het probleem, aldus voorgesteld, is al te simplistisch en wij moeten nagaan, met welke zorg het Wetboek van Strafvordering de individuele vrijheid beschermt in zake lichaamsonderzoek.

Vanaf het ogenblik dat het Wetboek van Strafvordering in gebruik kwam en gedurende het begin der XIX^{de} eeuw, waren de expertisen, uitgenomen de expertisen gedaan door de wetsdokters, die bijgeroepen werden bij een verdacht overlijden, zeer zeldzaam.

De artikelen 43 en 44 van het Wetboek van Strafvordering spreken nauwelijks van de mogelijkheid van expertisen, welke echter tegenwoordig in een strafproces van meer en meer belang worden.

De noodzakelijkheid van het onderzoek eist inderdaad dat de onderzoeksrechter beroep zou kunnen doen op experten van alerhande aard, experten in balistiek, comptabiliteit, geschrift, enz.

De onderzoeksrechters moeten dan ook aan de basis geweest zijn van dit alles. Zij moeten beroep doen op deskundigen, gezien zij de macht hebben om alle wettige middelen te gebruiken ten einde hun lastige zending te volbrengen.

Nochtans, hoe uitvoerig de macht van de onderzoeksrechter ook is, die macht is toch niet absoluut: zij is inderdaad begrensd door de rechtvaardigheid en de betamelijkheid.

Bepaalde misdrijven, vruchtafdrijvingen, kindermoord, vereisen een onderzoek bij de verdachte; verkrachting, aanranding der eerbaarheid, een onderzoek bij het slachtoffer. Oorspronkelijk gaf het Wetboek van Strafvordering niet uitdrukkelijk de macht aan de onderzoeksrechter om een lichaamsonderzoek te bevelen, maar door de aard van het misdrijf, was het een gewoonte, dat hij mocht overgaan tot een lichaamsonderzoek, zowel bij de verdachte als bij het slachtoffer.

De Rechterlijke Macht heeft het recht en de plicht om alle opzoekingen te doen, die tot de opheldering van een misdrijf leiden.

Wegens de overdrijvingen, — die zelfs tot Parlementaire debatten hebben geleid —, werd het artikel 25 van de wet van 25 april 1874 over de voorlopige hechtenis ingelast, waardoor, behalve bij misdrijf op heter-

daad, een onderzoek op het lichaam slechts mogelijk is, wanneer dit bevolen is door de Raadkamer, de Kamer van Inbeschuldigingstelling, de Rechtbank of het Hof die van de zaak kennis nemen.

Dit artikel werd ongetwijfeld geïnspireerd door de zorg voor de individuele vrijheid; om voornamelijk de persoon, die met een onderzoek op het lichaam werd bedreigd, moreel te beschermen, want alleenlijk de vrees voor een voorlopige hechtenis was reeds voldoende, zodat de toestemming, welke hij diende te geven voor dit onderzoek, niet vrij was.

Men is zelfs verder gegaan: de beklagde heeft steeds het recht, om zich op zijn kosten, gedurende een dergelijk onderzoek, te laten bijstaan door zijn eigen geneesheer naar keuze. Hij mag zelfs, op zijn kosten, een geneesheer aanstellen, die aanwezig kan zijn, bij het onderzoek op het lichaam van het slachtoffer.

Deze principes werden ingegeven door de eerbied voor de individuele vrijheid, zelfs voor de persoon van een verdachte, en die principes mogen niet uit het oog verloren worden bij het onderzoek van de vraag naar het gebruik van waarheidserum, waar de menselijke vrijheid dan nog op een bijzondere manier wordt bedreigd.

Mag de dokter deskundige op de verdachten, de nieuwe middelen der wetenschap gebruiken?

Alvorens te onderzoeken of de deskundige het recht heeft om door een inspuiting van penthotal de verdachte in een toestand te brengen, waardoor het onderbewustzijn van de verdachte kan doorgroond worden, is het interessant de volgende vraag te beantwoorden: mag een dokter, tegen de wil in van de patiënt, tussenkomen ofwel in een zware ziekte, waarmee doodsgevaar gemoeid is, ofwel bij militairen, die door een chirurgisch ingrijpen, goed voor de dienst worden?

De interventionisten zijn de mening toegedaan, dat het individu aan de maatschappij toebehoort: de dokter dient het individu te genezen omwille van de gemeenschap.

Zo behoort de militair aan de staat. Het is een plicht voor hem te zorgen dat hij zijn militaire dienst kan doen en in die zin kan de theorie der interventionisten aanvaard worden.

Voor het overige is die theorie overdreven: de mens zou inderdaad de slaaf zijn van de gemeenschap, tot dewelke hij behoort.

Het oudje, wiens dagen zijn geteld, zou gedwongen worden, zich te onderwerpen aan een chirurgisch ingrijpen, waarvan het goed gevolg problematisch is, in plaats van rustig te kunnen leven tot op het ogenblik dat de dood op een natuurlijke wijze een einde stelt aan zijn leven.

De zieke inderdaad en hem alleen, behoort het te zeggen op welke manier hij zijn gezondheid zal verzorgen. Hij kiest vrij de dokter, die hem belooft. Die dokter zal alle eventualiteiten aan de zieke voorstellen, maar ten slotte is het de patiënt die de gewenste middelen aanduidt.

De gemeenschap kan inderdaad niemand opleggen een bepaald chirurgisch ingrijpen te ondergaan, onder voorwendsel dat het individu, zonder dit chirurgisch ingrijpen, zonder nut is voor de maatschappij.

Het probleem omtrent de vrijheid bij een chirurgisch ingrijpen is één der aspecten van een conflict, dat reeds lang bestond, alvorens één druppel penthotal werd ingespoten, bij een mens die waanzin veinsde.

De narcoanalyse, d.i. de wetenschappelijke benaming voor de geneeskundige techniek van psychisch onderzoek, dat gebeurt door middel van inspuiting van

penthotal of een gelijkaardig product, ondervindt zeer veel tegenstand, wanneer gepoogd wordt deze te doen ingang vinden in een gerechtelijke expertise.

Vooreerst moet de narcoanalyse beschouwd worden als een aanslag op de *physische integriteit*, welke de verdachte niet mag verplicht worden te ondergaan.

Reeds vroeger werd dergelijk probleem onderzocht, in verband met het verplicht bloed- en wateronderzoek om het bewijs te leveren van dronkenschap. Deze methode werd eveneens verworpen, want de verdachte werd geacht het recht te hebben te weigeren zich te onderwerpen aan dit onderzoek.

Maar de narcoanalyse gaat veel verder en is nog een zwaardere aanslag op de menselijke persoon: zij bedoelt inderdaad het psychisch onderbewustzijn van de verdachte te peilen en heeft slechts tot doel, bekentnissen af te dwingen, welke de verdachte in normale toestand niet wenst of weigert af te leggen.

Deze onthullingen werden afgeperst door een psychiater en hier dient onderlijnd dat de rol van de wetsdokter en deze van de onderzoeksrechter duidelijk afgebakend is.

Wij kunnen ons inderdaad slechts moeilijk inbeelden dat het de wetsdokter is, die zou dienen te zeggen of een persoon schuldig of onschuldig is. De psychiater zou hier rechter zijn, die zonder mogelijkheid van beroep of zonder verdediging voor de verdachte, en voornamelijk zonder zijn opinie te moeten staven, onherroepelijk zou vonnissen.

En nochtans, de verdachte moet beschouwd worden als onschuldig, indien hij de feiten loochent, en kan slechts beschuldigd worden, wanneer elementen verzameld worden, hetzij materiële bewijsmiddelen, hetzij getuigenissen, hetzij zware vermoedens, voortkomende uit getuigenissen, en hij blijft onschuldig, tot zolang geen vonnis is tussengekomen, dat hem veroordeelt.

De psychiater heeft geen andere zending dan de geestestoestand te bepalen van de verdachte op het ogenblik van de feiten, waarvoor hij verdacht wordt, ofwel op het ogenblik dat hij hem onderzoekt.

Er ware inderdaad een zeer gemakkelijke oplossing: iedereen, die zich in de onmiddellijke nabijheid bevindt van de plaats, waar een misdaad wordt gepleegd, onder aanhoudingsmandaat te stellen; allen onderwerpen aan een proef met waarheidsserum en deze als beschuldigde behouden, die bekend. Deze proefneming zou echter dikwijls leiden tot zeer zonderlinge resultaten.

Het is evident dat de onderzoeksrechter geen rekening kan houden met dergelijke bekentenis, welke afgedwongen wordt van een persoon, die niet bewust is van hetgeen hij zegt.

Men kan inderdaad slechts een persoon ter verantwoording roepen, voor feiten, welke hij bewust erkent, en wanneer hij, na overleg en bedenken, in het bezit van al zijn vermogens, heeft toegegeven, wat hem ten laste wordt gelegd. Een ondervraging van een verdachte dient te gebeuren met een persoon, die alles begrijpt, maar die vooral de mogelijkheid heeft zich te verdedigen.

Daarenboven, is het een aloude traditie dat geen enkel magistraat ook maar enig geweld of dwang mag uitoefenen tegenover de verdachte. Deze laatste heeft het recht zich te verdedigen zoals hij wil: hij mag zwijgen of spreken, loochenen, liegen en veinzen. De onderzoeksrechter kan hem niet dwingen zich te onderwerpen aan een proef met waarheidsserum: de verdachte heeft het recht zijn verdedigingstelsel te handhaven, en dit kan hem niet worden ontzegd.

De narcoanalyse roept ontegensprekelijk de vroe-

gere tijden in herinnering, waar de foltering een wettelijke instelling was. Maar dan ook aanzag men slechts als geldig en voldoende de bekentenissen van een beklagde, wanneer deze herhaald werden 24 uur na de foltering en nadat de verdachte hersteld was van de pijnen, ver van alle foltertuigen en zonder bedreigingen.

De vroegere bloedige strafprocedure had toen reeds de principes aangevoeld, welke de waardigheid uitmaken van onze tegenwoordige strafprocedure: eerbied voor de menselijke integriteit, zelfs van een verdachte.

Een tweede gewichtige opwerping tegen het systeem der narcoanalyse, — systeem dat geen enkele steun vindt in de wet —, is dat het regelrecht indruist tegen de geest van de Grondwet.

Inderdaad, de narcoanalyse geeft aan de deskundige de macht te oordelen of de verdachte schuldig is, al dan niet krankzinnigheid veinst. Hij is noch min noch meer rechter, die onherroepelijk besluit.

Wij mogen evenwel niet vergeten dat onze Grondwet in artikel 97, de rechter verplicht zijn vonnis te motiveren en het uit te spreken in openbare zitting.

In een kleine onbenullige zaak, dient de rechter zijn vonnis met redenen te omkleden, maar een deskundige die besluit tot de schuld of de onschuld van het individu, zou mogen de middelen en de redenen verbergen, welke hij gebruikte om tot dergelijk besluit te komen.

De deskundige zou derhalve zijn verslag volledig dienen neer te leggen, en zou dienen aan te duiden of hij gebruik maakte van de narcoanalyse. Hij zou dienen aan te duiden, welke de verklaringen zijn, die door de verdachte werden afgelegd onder invloed van zijn tussenkomst en er dan slechts de besluiten uit trekken.

De taak van de geneesheer-deskundige is niet de schuld van de verdachte te bepalen, zegt Mr Massien, maar alleenlijk de graad van verantwoordelijkheid.

De schuld moet vastgesteld worden door de rechter en hem alleen behoort het zich uit te spreken over de al of niet strafbaarheid van de verdachte.

De verantwoordelijkheid, die vrijheid impliceert, is het domein van de deskundige. Hij apprecieert de verantwoording van de daad en schat de graad van verantwoordelijkheid slechts dan, wanneer de schuld van de verdachte vaststaat.

Prof. Delay, in een conferentie welke gegeven werd voor de leden van de balie, was de mening toegedaan dat de narcoanalyse mocht toegepast worden op een verdachte, niet om de schuld vast te stellen, maar wel om de graad van verantwoordelijkheid te bepalen. Doch beide terreinen liggen zo dicht bijeen, dat ongetwijfeld gedurende het experiment woorden zouden kunnen uitgesproken worden door de verdachte, die zouden kunnen beschouwd worden als bekentenissen. Wat moet de dokter in zulk geval doen? Moet hij die woorden vrijwillig vergeten en aan de rechter slechts een gedeelte van zijn bevindingen mededelen?

Dr Cossa antwoordde hierop gevat: wanneer een deskundige door het toedienen van waarheidserum slechts beoogt een juist inzicht te bekomen omtrent de psychologie van de verdachte, zal hij ongetwijfeld ophelderingen bekomen, die niet worden gezocht. Indien men de deskundige veroorlooft te zeggen wat hij wil, dan maakt men van hem een willekeurig scheidsrechter, die niet kan tegengesproken worden en die oordeelt zonder de verdediging te hebben gehoord en zonder motieven op te geven.

Alleen reeds de willekeurige macht is, onzes

inziens, voldoende — en zelfs van medisch standpunt uit — om de narcoanalyse te veroordelen.

Een laatste tegenwerping.

Nemen wij het geval dat de deskundige besluit dat een verdachte veinst. Het stilzwijgen van de deskundige nopens het gebruik der narcoanalyse en nopens de bekentenissen welke hij bekomen heeft, beliet niet dat zijn besluit een belangrijk element zal zijn in het strafbundel, ten nadele van het verdedigings-systeem van de verdachte.

Het simuleren is inderdaad een verdedigingssysteem, dat de verdachte gebruikt, niet om de deskundige te verleiden, maar wel om de rechter in dwaling te brengen. Aldus wordt de grond van de zaak aangeraakt op een directe wijze, want het waarheidserum zal de schuld van de verdachte bewijzen.

Wat meer is, het kan gebeuren dat onder invloed van narcose, de verdachte andere zaken veropenbaart dan deze waarvoor hij onder verdenking staat.

Ongetwijfeld zal men zeggen dat het bitter weinig belang heeft of een zware misdadiger in dergelijke omstandigheden nog andere mindere en niet gekende misdrijven bekent of zijn medeplichtigen aanduidt, maar het probleem wordt zeer belangrijk, wanneer het gaat om personen, die professioneel gezien gebonden zijn door beroepsgeheim.

Het is, jammer genoeg, niet onmogelijk dat zelfs priesters en dokters van bepaalde misdrijven verdacht worden. Zullen zij, onder invloed van een dergelijke toestand, geen geheimen verraden, welke hen werden toevertrouwd als priester of dokter?

Is hier geen gevaar voor het scheppen van toestanden op een sociaal gebied, waarvan de gevolgen onberekenbaar zijn? Het ware inderdaad erg, moesten zaken, die vertrouwelijk medegedeeld werden, aan een dokter of een priester, gebonden door het beroepsgeheim, op een dergelijke manier ter ore van derden komen.

Zal men uitsluitend de verdachte onderwerpen aan de proef met waarheidserum?

In Frankrijk was het de oorspronkelijke bedoeling ook de getuigen te onderwerpen aan dergelijke proef, wanneer dit noodzakelijk mocht blijken.

Wij dienen inderdaad toe te geven dat een dergelijk onderzoek nog meer belang heeft voor de getuige, dan voor de verdachte, gezien deze in ieder geval de waarheid dient te spreken!

Zo zou men inderdaad kunnen weten of de betichtingen welke worden aangevoerd, gegrond zijn, wat voornamelijk van belang is in zedenzaken.

Het zou dus niet volstaan dat het slachtoffer zou gelogen hebben, maar het zou nog de moeilijkheden kennen van een experiment.

Wat zal het slachtoffer uitbrengen in een dergelijke toestand? Want benevens de vaststelling dat ook de lichamelijke integriteit van het slachtoffer wordt aangetast, dient er op gewezen, dat het slachtoffer, dat onbetwistbaar het recht heeft zijn geheimen te bezitten, onder invloed van dergelijke experiment zaken kan bekend maken, die reeds gedurende het gehele leven werden geheim gehouden.

Vele personen zouden nalaten klachten neer te leggen, als zij de gevaren en de voorwaarden kenden van een klacht, alsook de moeilijkheden, waaraan zij zich zouden blootstellen.

Men bedoelt door het gebruik van waarheidserum een betere rechtspraak, maar is de uitslag niet andersom?

Het volstaat niet in te roepen dat de deskundige alle middelen dient te gebruiken om zijn zending zo getrouw mogelijk te verwezenlijken, en aldus het ge-

bruik der narcoanalyse in de expertisen in te lassen. Er dient nagegaan te worden of die middelen toegelaten zijn door de wet en of zij stroken met de geest van de wet.

Men voelt dadelijk dat de individuele vrijheid op het spel staat en dat is de grond van de zaak.

Natuurlijk heeft de individuele vrijheid haar grenzen en men neemt tegenover een individu, dat verdacht wordt, bepaalde maatregelen om zijn vrijheid te beperken. Het moet zo zijn: aanhouding, voorlopige hechtenis, weigeren van verkeer, allemaal maatregelen die de individuele vrijheid beperken, maar deze maatregelen zijn nog geen aanslag op de *lichamelijke* integriteit van de verdachte.

Het Belgisch recht wordt beheerst door de algemene regel der individuele vrijheid: het is het recht van eenieder om te leven zoals hij wil en te doen wat hij wil.

Het is het recht om te beslissen over zichzelf, om geen slaaf van een ander te zijn.

Het is het recht om niet gedwongen te worden, onder voorwendsel van gerechtelijk onderzoek, een aantasting van de fysische integriteit te ondergaan, die dan nog tot doel heeft de geestesvermogens uit te schakelen!

Ieder mens, hoe laag hij ook gevallen is, heeft het onmiskenbaar recht zich te verdedigen en om behoorlijk zijn verdedigingsrecht te kunnen waarnemen moet hij beschikken over al zijn vermogens.

Er dient aangemerkt dat de narcoanalyse, opgelegd aan de verdachte of getuige, een aantasting is van de individuele vrijheid. Individuele vrijheid waarvan wij ons moeilijk bewust zijn, omdat wij die vrijheid te zeer gewoon zijn geworden; wanneer deze ons moest ontnomen worden, zouden wij best de waarde van het verlies gevoelen.

Zeer vele dokters, die verre van juristen zijn, hebben zelf aangevoeld dat naast de gevaren, welke wij hoger aanstipten, de narcoanalyse een aantasting was der individuele vrijheid. Zij hebben aangevoeld dat aan de expert-dokter een opdracht werd gegeven, welke hem niet behoorde.

Op 8 december 1945 heeft de vereniging van gedeporteerde dokters in Frankrijk volgend protest laten geworden aan de « Commission de la Société de Médecine légale de France »: « Wij protesteren met alle onze krachten tegen het invoeren van dergelijke methoden en dit in naam van onze kameraden, die gesetreden hebben voor de individuele vrijheid.

» Men kan misschien de methode zeer eenvoudig en gemakkelijk vinden, doch de ondervragingen op een dergelijke wijze gedaan, lijken Gestapo-methoden.

» Wij kennen te zeer de misbruiken, gedurende dergelijke ondervraging, om te kunnen toelaten dat dergelijke wijzigingen zich zouden voordoen in het Franse recht. »

Er moet toegegeven worden dat dit protest uitging van gedeporteerden, doch er steekt veel waarheid in.

Deze lezing is slechts bedoeld zeer algemene beschouwingen te geven nopens een probleem dat de belangstelling verdient, voornamelijk nu het ten zeerste actueel is geworden.

Wij dienen aan te stippen dat een onderzoekingsmethode naar het menselijk onderbewustzijn door middel van een inspuiting, slechts zelden zou mogen toegepast worden.

Vroeger meende men het schaamtegevoel van de verdachte — een analoog geval — te moeten beschermen. Het vraagstuk werd opgelost door de inlassing van artikel 25 in de wet van 1874. Van dan af

behoorde het tot de bevoegdheid van de Raadkamer een beschikking te nemen.

Oneindig veel groter is hier het gevaar. Het schaamtegevoel is ontegensprekelijk te eerbiedigen, maar het is ten slotte een subjectief gevoel, dat verschilt van individu tot individu.

Hier moet niet alleen een gevoel beschermd worden, maar het gaat om een ganse persoon — fysisch en psychisch. Het is de gehele mens die in handen wordt geworpen van de expert.

Procureur-Generaal Tahon zag een analoge oplossing voor dit probleem met de oplossing, welke het Wetboek voorzag tot bescherming van het schaamtegevoel, in het onderzoek op het lichaam.

De onderzoeksrechter zou, zoals vroeger, de mogelijkheid hebben een geestesonderzoek te bevelen; hij zou echter in geen enkele omstandigheid mogen gebruik maken van de nieuwe onderzoeksmethoden.

Indien evenwel de expert gedurende zijn onderzoek vaststelt dat hij slechts tot een resultaat kan komen na gebruik der narcoanalyse, zou hij daarvan verslag dienen op te stellen.

Voor de Raadkamer zou een tegensprekelijk debat moeten gehouden worden, zoals voor de bevestiging van een aanhoudingsmandaat.

De Raadkamer zou slechts beslissen na de onderzoeksrechter, het Openbaar Ministerie, de verdachte of zijn raadsman gehoord te hebben, en na kennis genomen te hebben van het deskundig verslag. Beroep zou kunnen aangetekend worden.

Zonder twijfel zouden deze debatten de procedure verlengen, maar er dient aan toegevoegd, dat het toepassingsgebied slechts zeldzaam zou zijn, bij uitzonderlijk zware gevallen, terwijl daarenboven de individuele vrijheid dergelijke garantie vereist.

Deze oplossing, die nochtans grote toegevingen bevat, kan eveneens moeilijk aanvaard worden.

Vooreerst is het experiment, aldus aan de verdachte opgedrongen, totaal nutteloos. De verdachte zal vooraf weten dat hij een dergelijke proef zal te doorstaan hebben, gezien de beslissing van de Raadkamer hem zal dienen betekend te worden. Het onderzoek naar de diepste gedachten van de verdachte zal alle uitwerking missen, gezien het element verrassing uitgesloten is.

Het is natuurlijk waar dat de verdachte, welke nu zou onderworpen worden aan een dergelijk onderzoek, nog niet op de hoogte is van het procédé, dat zal gebruikt worden, maar éénmaal dat de narcoanalyse bekend zal worden, zal de verdachte zeker niet twijfelen aan de bedoelingen van de expert, wanneer deze met een spuit op hem afkomt.

Daarenboven gaan we regelrecht naar een tegensprekelijk strafonderzoek. De verdachte zou ongetwijfeld het recht dienen te hebben zich aan die proef slechts te laten onderwerpen, op voorwaarde dat de dokter naar zijn keuze hem bijstaat. Het is een analoog geval met het recht van de verdachte in zake lichaams-onderzoek.

Ten slotte, welke zal de reactie zijn bij de verdachte? Zal hij gewillig zijn lot ondergaan, of zal men hem hiertoe moeten dwingen?

We dienen ons inderdaad goed voor te stellen, dat de verdachte weet dat deze medische tussenkomst alles behalve aangenaam is, dat deze medische tussenkomst tot doel heeft hem zijn zelfcontrole te doen verliezen, dat gedurende het verlies van alle zelfcontrole hij wellicht zaken zal bekend maken, welke hij zeker liefst voor zichzelf zou willen behouden.

Zullen deze tonelen de Justitie waardig zijn? Dit is

eveneens een aspect, dat onze aandacht gaande dient te houden.

Wij menen dat het ogenblik niet gekomen is om de narcoanalyse in de gerechtelijke expertises te doen ingang vinden.

Het gevaar is niet denkbeeldig dat de inschakeling van dit experiment, dat niet alleen de fysieke integriteit aantast, en een te uitgebreide macht geeft aan de geneesheer, tot onwaardige resultaten leidt.

Het strafonderzoek in België is voor een groot deel gewoonterecht, dat geschapen werd door de magistraten en de balie. Het is de betrachting van beide zoveel mogelijk de persoonlijke vrijheden te eerbiedigen.

Ook in dit zo netelig probleem nopens het gebruik van waarheidserum moet de balie vertrouwen hebben in de magistratuur, waarvan zij de zorg kent voor de rechten van de verdediging.

Antwoord van Mr K. VAN TYGHEM

Stafhouder der Balie van Kortrijk

Mijn waarde Confrater,

U hebt een onderwerp behandeld dat tot vóór kort in ons land tot het domein van de theorie behoorde, doch dat in de laatste weken plots actueel en van practisch belang is geworden.

U hebt de zaak Bergans aangehaald, die behandeld wordt voor het Assisenhof te Tongeren.

Victorine Bergans, een ongehuwde vrouw, een veertigtal jaren oud, is beschuldigd van een afschuwelijke kindermoord te Engelmanshoven. Een meisje van 8 à 9 jaar werd volgens de akte van beschuldiging door Bergans in haar huis gelokt, in een waterput gestoten waar het verdronk. Bergans heeft het lijke opgehaald en het 's nachts naar een verder gelegen put overgebracht, waar het werd gevonden.

Zware vermoedens wogen op Bergans in wier gezelschap het kind de morgen van de moord werd gezien.

De vrouw werd aangehouden, loochende halsstarrig, bekende later en verklaarde de moord op het meisje te hebben gepleegd om zich te wreken op de familie van het meisje, die zich hardnekkig verzette tegen haar liefdesbetrokkeningen met de grootvader van het kind, zekere Van Stapel, die mede terecht staat wegens medeplichtigheid aan vruchtafdrijving op de persoon van Bergans.

Alles wees er op dat Bergans met koelen bloede en voorbedachtheid, in het volle bezit van haar geestesvermogens en in het volledig bewustzijn van haar afschuwelijke daad had gehandeld.

Na enkele maanden voorarrest nam de vrouw een gans gewijzigde houding aan.

Waar ze zich voordien verdedigde, loochende, daarna bekende, sprak ze geen woord meer. Ze deed uiterst zonderling en gaf de indruk krankzinnig geworden te zijn.

Ter zitting van het Hof werden drie experten gehoord, die met het eerste onderzoek waren gelast, met als voornaamste deskundige Prof. Degreef, van de universiteit te Leuven.

Hun betoog kwam hierop neer dat Bergans volledig verantwoordelijk was op het ogenblik van de feiten, ook nog bij de behandeling van de zaak, dat zij tijdens haar voorlopige hechtenis was begonnen te veinzen door te zwijgen en zich als volkomen idioot aan te stellen.

Prof. Degreef besloot tot de veinzerij om volgende redenen :

Indien Bergans aangetast was door wat men noemt het «Ganzersyndroom», dan zou zij niet meer bewust zijn van haar omgeving noch van wat zich in het normaal leven voordoet.

Welnu, dat blijkt niet het geval. De psychiater betoogde nl. aan de hand van een reeks kleine feitjes dat zij contact hield met haar omgeving en wel bewust

bleef van wat zich in het gewoon normaal leven afspeelt.

Een tweede reeks Gentse psychiaters werden gehoord, met aan hun hoofd Prof. Fransen.

Het betoog van de professor luidde : Bergans werd geobserveerd en onderzocht door mijn twee jongere collega's. Haar zonderlinge houding deed hen eerst denken aan «schizofrenie», een zware vorm van geestesziekte.

Doch zij zagen naderhand in dat het niet dát was en zij gaven een beschrijving die letterlijk deze was van het «Ganzersyndroom», zoals we ze terugvinden in een wetenschappelijk werk van een beroemd psychiater door de professor genoemd.

Nu is het «Ganzersyndroom» een toestand van uiterste belemming wegens een dreigend en nakend gevaar. Verdwijnt het gevaar, dan kan de geestesstoornis, mits een geschikte verpleging, na relatief korte tijd ophouden te bestaan.

De conclusie van Prof. Fransen was : verantwoordelijkheid van Bergans op het ogenblik van de feiten, zeker, doch volledige geesteskrankheid sedertdien ontstaan en voorhanden bij de behandeling van de zaak voor het Hof van Assisen.

Bijgevolg : twee diametraal tegenover elkander staande conclusies van de twee colleges van experten : veinzerij — volledige ontoerekenbaarheid.

Het Hof schorste de behandeling van de zaak en stelde een derde college van deskundigen aan, bestaande uit psychiaters van Luik. Deze blijken zich niet te durven uitspreken over de toestand van de beklaagde.

Zij hebben het Hof om toelating verzocht aan beklaagde een inspuiting van pentothal of wat men noemt het waarheidserum toe te dienen.

Onder de werking van het serum moet beklaagde ofwel haar veinzerij opgeven en spreken, bepaaldelijk bekentenissen afleggen, ofwel zal zij onder dezelfde invloed verdere blijken van totale zinsverbijstering vertonen.

In zover mij bekend heeft het Hof nog geen beslissing getroffen. Zal die beslissing een nieuwe richting in het strafonderzoek inluiden ?

* * *

Voorafgaandelijk en enigszins buiten het kader van de causerie, die we hebben beluisterd, meen ik hier de kritiek te moeten maken van de wet van 9 april 1930 op het «sociaal verweer».

Luidens die wet moeten de onderzoeksgerechten en de vonnisgerechten beklaagde, die tekenen vertoont van krankzinnigheid of van mentale onevenwichtigheid interneren.

Niet enkel de geestesstoornis op het ogenblik der feiten wordt inachtgenomen, doch ook de geestesziekte naderhand ontstaan in de loop van het onderzoek of

tijdens de behandeling van de zaak kan aanleiding geven tot internering.

Aldus zal de beklaagde, die een misdaad pleegde in het volle bezit van zijn geestesvermogens, niet worden gestraft, doch worden geïnterneerd wanneer hij *nà* de feiten krankzinnig is geworden of tekenen vertoont van zware geestesziekte.

Met het niet denkbeeldig gevolg dat, wanneer de misdadige geesteskranke, na korte tijd, geneest, hij moet ontslagen worden uit de psychiatrische inrichting, waar hij als zieke werd verzorgd, en de misdaad, in koelen bloede bedreven, ongestraft blijft.

Want inderdaad de strafwet heeft, in het stelsel der wet van 1930, geen vat meer op hem. Hij was niet schuldig aan misdaad; hij was alleen een onverantwoordelijke geesteszieke.

Om nog even op het geval Bergans terug te komen, indien het stelsel van Prof. Fransen, het «Ganser-syndroom» — een vorm van «Haft-psychose» — wordt aangenomen, wordt Bergans geïnterneerd. De «Haft-psychose» kan na korte tijd ophouden. De psychiatrische commissie van de gevangenis moet Bergans ontslaan; zij wordt in vrijheid gesteld. En haar vreselijke misdaad blijft ongestraft.

Het ongerijmde van dit nochtans wettelijk stelsel is opvallend.

Bergans was aansprakelijk op het ogenblik van de feiten. Zij bekende haar misdaad en die bekentenis werd door tal van gegevens bevestigd.

Zij dient voor haar misdaad te worden gestraft, ook wanneer zij achteraf geestesziek geworden is.

Vanzelfsprekend mag zij, na haar veroordeling, niet in de gevangenis worden opgesloten en moet zij verpleegd worden, zoals elk andere zieke gevangene.

Doch wanneer zij geneest, gaat zij terug de gevangenis in om haar straf uit te boeten.

De wet luidt echter anders: internering ook wegens geestesziekte *nà* de feiten ontstaan, ontslagings na genezing, verdere straffeloosheid.

Maar die wet is verkeerd. Alleen de internering wegens onverantwoordelijkheid op het ogenblik der feiten heeft zin.

Onder voorwendsel van sociaal verweer heeft de wet van 1930 de maatschappij zonder bescherming gelaten in bepaalde zware gevallen.

* * *

Verontschuldigt me, Mijne Heren, deze al te lange uitweiding die me werd ingegeven door het geval Bergans, door de spreker aangehaald.

Wat dan te denken over de toepassing van het waarheidserum, voor de eerste maal in België gevraagd, naar ik meen.

Ik ben, mijn waarde Confrater, met U akkoord dat die methode van onderzoek naar de strafbare feiten niet kan toegepast worden om de redenen zo wel-sprekend in uw betoog uiteengezet.

Hierbij komt inderdaad het ganse probleem van het bewijs in strafzaken te pas.

In strafzaken mogen alle bewijsmiddelen worden aangewend, o.m. deskundige onderzoeken, in bepaalde gevallen, lijfonderzoeken. Mits nochtans die middelen toelaatbaar zijn.

Zijn niet toelaatbaar: gegevens van bewijs verwor-

ven door list, provocatie of ongeoorloofde ingreep op de persoon van de verdachte of de getuige.

Aan de andere kant is de procesvorm van onze strafgerechten van accusatoire aard; anders gezegd: moet het bewijs van de schuld door de vervolgende partij worden ingebracht.

De beklaagde moet zijn onschuld niet bewijzen; hij wordt zelfs vermoed onschuldig te zijn, zolang zijn schuld niet wordt bewezen. Bij twijfel dient hij te worden vrijgesproken.

In het raam en in de geest van dit stelsel — accu-satoir stelsel, enkel toelaatbare bewijsmiddelen — is de beklaagde gehouden te spreken. Zoals in de uiteenzetting die we hebben gehoord werd beklemtoond, heeft de beklaagde het recht te zwijgen. Zijn stilzwijgen is geen indicie van schuld.

Nog minder is de beklaagde verplicht schuld te bekennen.

Wat meer is, de beklaagde die bekent, kan zijn bekentenis intrekken, weshalve zijn bekentenis alle bewijskracht verliest, ook dan wanneer ze vrijelijk werd afgelegd.

Mag in die voorwaarden de verdachte tot spreken en bekennen worden gedwongen door de inspuiting van penthotal of enig ander product?

Dit lijkt volkomen in strijd met het hiervoren vooropgezet principe, nl. dat in ons strafrecht de verdachte niet verplicht is te spreken, zeker niet te bekennen.

De toepassing van de narcoanalyse moet bijgevolg onvoorwaardelijk van de hand worden gewezen.

Daar is meer.

Welke is de wetenschappelijke waarde van het waarheidserum?

De narcoanalyse brengt de beklaagde in een toestand van halve bewusteloosheid, op zijn minst van slaperigheid. Hij verkeert in een halve droomtoestand. Hij spreekt wartaal, verkoopt fantasie.

Er wordt aangevoerd dat in die wartaal belangwekkende gegevens kunnen worden gevonden, die weliswaar dienen gezeit en gecontroleerd, doch die niettemin nuttig kunnen zijn voor het ontdekken van de waarheid.

Wie zal echter uitmaken wat in de verklaring afgelegd onder narcoanalyse waarheid is en wat leugen, wat werkelijkheid is en wat fantasie?

De toestand van de persoon onder de werking van penthotal mag enigszins vergeleken worden met de dronkenschap. Wie zal beweren dat een beklaagde mag dronken worden gemaakt om hem te doen spreken en bekennen?

Evenmin mag hij verplicht worden te spreken onder de invloed van het waarheidserum.

Alleen de verklaringen in het volle bewustzijn en met *vrije wil* afgelegd, kunnen weerhouden worden.

De vrije wil wordt opgeheven en vernietigd door toepassing van het waarheidserum.

Deze onderzoeksmethode dient dus te worden veroordeeld.

* * *

Mij blijft nu nog, mijn waarde Confrater, U hartelijk te feliciteren met de keuze van het onderwerp en met de voortreffelijke wijze waarop U dit onderwerp hebt behandeld.

Abonneert U op het Rechtskundig "Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 27 januari 1955.

Eerste Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Sohier.

Procureur-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten : Mrs Struye en della Faille d'Huyssse.

Burgerlijke rechtsvordering. — Verstekvonnis. — Termijn van verzet. — Betekening van het verstekvonnis aan een bediende van een rechtspersoon. — Geen betekening « sprekende met de rechtspersoon in persoon » in de zin van art. 158, lid 1 Rv.

De bepaling van art. 158 lid 1, Rv. is van strikte interpretatie. Inderdaad door de termijn van verzet tegen een wegens niet-verschijning bij verstek gewezen vonnis, wanneer dit vonnis aan de partij betekend is « sprekend met haar in persoon » op 14 dagen te bepalen maakt dit artikel een uitzondering op de regel, dat verzet tot en met de tenuitvoerlegging ontvankelijk is. Deze beperkte termijn wordt gerechtvaardigd door het feit, dat die wijze van betekening volstrekt zeker is, en dat degene, aan wie betekend is, daar hij onmiddellijk kennis heeft van het exploit, in staat is binnen de bepaalde termijn een beslissing te treffen.

In de zin van die bepaling kan niet worden beschouwd als gedaan als « sprekende met de partij in persoon » een aan een rechtspersoon gedane betekening « sprekende met een zijner bedienden », daar de rechtspersoon zich met deze niet vereenzelvigt en de redenen om te vermoeden dat een beperkte termijn voldoende zal zijn, niet aanwezig zijn.

Verzekeringsmij. tegen landbouwongevallen
Eupen-Malmedy t/ Duyster.

Gelet op het bestreden vonnis, in het Duits d.d. 29 juni 1953 gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Verviers, in hoger beroep zetelende;

Overwegende dat het verzoekschrift tot verbreking in het Frans is gesteld;

Over het enig middel : schending van artikelen 68, 69, inzonderheid 3° en 6°, 158 van het wetboek van burgerlijke rechtspleging, 97 der Grondwet,

doordat het bestreden vonnis beslist heeft dat het verzet tegen de bij verstek door de rechtbank van eerste aanleg te Verviers, op 17 december 1951 gewezen beslissing, welk verzet d.d. 17 april 1953, door deurwaarder Bauer ten verzoeken van aanlegger werd betekend, te laat ingesteld en niet ontvankelijk was, en, dienvolgens, het beroepen vonnis bevestigd heeft, de door verweerster wegens roekeloos en kwellend proces ingediende tegeneis ontvankelijk en gegrond heeft verklaard en aanlegger veroordeeld heeft om aan verweerster een som van 2.000 frank te betalen als schadevergoeding, alsook al de kosten, steunende hierop dat het beroepen vonnis op 12 februari 1952 betekend was geweest, dat deze betekening aan de persoon gedaan werd en dat, dienvolgens, de verzetster termijn slechts 15 dagen telde vanaf d.d. 12 februari 1952,

dan wanneer artikel 69, 3° en 6°, door het bestreden vonnis aangevoerd, de gevallen bepaalt waarin een exploit aan een rechtspersoon geldig betekend wordt,

doch niet het geval waarin het aan die rechtspersoon aan de persoon of aan de woonplaats wordt betekend,

dan wanneer, het exploit betekend aan de wettelijke vertegenwoordiger van een onbekwame of van een rechtspersoon, welke vertegenwoordiger bevoegdheid heeft om in diens naam verzet te doen, alleen kan beschouwd worden als aan de persoon betekend,

dan wanneer, zowel uit de bijlagen bij het Staatsblad als uit de betekening van 12 februari 1952 zelf blijkt dat aanlegger wettelijk vertegenwoordigd was door zijn Directeur, de heer Büchler, doch dat het exploit betekend werd niet aan deze wettelijke vertegenwoordiger maar aan een heer Nonprez, zonder verdere verduidelijking,

dan wanneer de betekening dus gedaan werd niet aan de persoon maar aan de woonplaats en dat de verzetster termijn ontvankelijk was niet gedurende vijftien dagen, doch tot met de tenuitvoerlegging van het vonnis,

dan wanneer, het bestreden vonnis althans de volmacht niet heeft doen blijken van de heer Nonprez om aanlegger wettelijk te vertegenwoordigen, en het punt onzeker gelaten heeft of het in feite heeft willen beslissen dat hij de macht had aanlegger wettelijk te vertegenwoordigen, of in rechte heeft willen beslissen dat, bij gebrek aan die macht, de betekening die aan aanlegger gedaan werd, de deurwaarder tot de persoon van gezegde heer Nonprez sprekende, als betekening aan de persoon van aanlegger zelf gold,

dan wanneer, die dubbelzinnigheid in de beweegredenen aan het Hof niet toelaat zijn toezicht over de wettelijkheid van de bestreden beslissing uit te oefenen en met het gebrek aan de bij artikel 97 der Grondwet vereiste redenen gelijkstaat :

Overwegende dat, volgens de bestreden beslissing, het vonnis waartegen het aanlegend Instituut het litigieus verzet heeft aangetekend, ten zetel van dat instituut werd betekend, er met de heer Nonprez, bediende, sprekende;

Overwegende dat de bepaling van artikel 158, lid 1, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering van strikte interpretatie is; dat, inderdaad, door de termijn van verzet tegen een vonnis bij verstek gewezen bij gebrek aan verschijning wanneer dit vonnis aan de partij, tot haar persoon sprekende, betekend is, op 15 dagen te bepalen, dit artikel een uitzondering uitmaakt op het principe dat verzet tot met de tenuitvoerlegging ontvankelijk is; dat deze beperkte termijn gerechtvaardigd wordt door het feit dat die wijze van betekening volstrekt zeker is, en dat betekende, ogenblikkelijk kennis van het exploit hebbend, in staat is in de voorziene termijn een beslissing te treffen;

Overwegende dat niet kan beschouwd worden als gedaan « sprekende aan de persoon », naar de zin van die bepaling, een betekening aan een rechtspersoon gedaan er sprekende aan een zijner bedienden, daar de rechtspersoon zich met deze niet vereenzelvigt en daar de beweegredenen om te vermoeden dat een beperkte termijn voldoende zal zijn, niet verenigd zijn;

Dat het bestreden vonnis mitsdien de in het middel bedoelde wetsbepalingen schendt door het verzet te laat ingesteld te verklaren; dat aanleggers veroordeling tot schadevergoeding wegens roekeloos en kwellend verzet het gevolg van dit dispositief is;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden vonnis;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest op de kant van het vernietigd vonnis zal gemaakt worden; veroordeelt verweerster tot de kosten; verwijst de zaak naar de rechtbank van eerste aanleg te Luik, in hoger beroep zetelende.

HOF VAN VERBREKING

2e kamer. — 11 januari 1955.

Voorzitter - Verslaggever : M. Giroul.

Advocaat-Generaal : M. Ganshof van der Meersch.

Belastingen. — Werking van het beroep tegen de beslissing van de directeur der belastingen. — Beteekenis van de verwijzing in de wet naar een van kracht zijnde wetsbepaling.

Uit artikel 66 van de gecoördineerde wetten op de inkomstenbelastingen blijkt dat het beroep tot uitwerking heeft de beslissing van de directeur der belastingen bij het hof van beroep aanhangig te maken; dit artikel noch enige andere wetsbepaling vereisen dat voormeld beroep met redenen zou omkleed zijn of de middelen zou bevatten, die tot grondslag daarvan dienen.

Wanneer de wetgever zonder voorbehoud naar een van kracht zijnde wetsbepaling verwijst, bedoelt hij noodzakelijk die bepaling, zoals zij aangevuld of gewijzigd is geweest.

Artikel 7 in fine van de wet van 16 oktober 1945 heeft in de daarin voorziene omstandigheden slechts het recht uitgesloten verhogingen toe te passen in het geval, waarin de aanvullende aanslagen gevestigd zouden zijn na het verstrijken van de bij artikel 74 van de gecoördineerde wetten bepaalde termijnen. Daar de wetgever daarin niet de wil heeft uitgedrukt van de thans van kracht zijnde wetgeving af te wijken, heeft hij noodzakelijk de termijnen, bepaald bij voormeld artikel 74 en geschorst bij het wetsbesluit van 17 december 1942, bedoeld.

Ter zake is voor de uitlegging van de betwiste bepaling niet dienend de bewering dat gebeurtenissen, welke zich hebben voorgedaan na de wet, waarin voormelde bepaling is vastgesteld, en welke dienvolgens niet ter kennis van de wetgever stonden, aan deze bepaling iedere praktische uitwerking zouden ontnomen hebben.

Hupperts t/ Belgische Staat (minister van financiën).

Gelet op het bestreden arrest, de 28e april 1953 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel ;

Over het eerste middel,

Schending van artikelen 110, 112 en 113 van de Grondwet, van artikelen 1, 2, paragrafen 1, 2 en 3, 13, paragrafen 3 en 4, 17, paragrafen 1, 2 en 4, van de wet van 16 oktober 1945, tot invoering van een extra-belasting op de in oorlogstijd behaalde exceptionele inkomsten, winsten en baten, van artikelen 5 tot 12 der wet van 6 september 1895 betreffende de fiscale aanslagen in zake directe belastingen, van artikelen 61, 65, 66 en 67 der wetten betreffende de inkomstenbelastingen, bij besluit van de Regent van 15 januari 1948 samengeschakeld, van artikel 464 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering,

doordat het bestreden arrest aanlegger in verbreking niet ontvankelijk verklaard heeft bij conclusiën zijn

hoedanigheid van belastingplichtige in de extra-belasting te betwisten, omdat deze eis door zijn oorzaak een nieuwe eis zou uitmaken, waarvan het Hof door het beroep niet geldig kennis zou gekregen hebben, dan wanneer :

— de juridische oorzaak van de eis tot vernietiging van de aanslag in de extra-belasting het niet-bestaan van belastbaar inkomen is en die oorzaak vaststaand blijft, aanlegger aanvoert dat hij de in artikel 2, paragraaf 3, der wet van 16 oktober 1945 bepaalde wettelijke vermoedens kan te niet doen, of aan de administratie het recht ontzegt bedoelde vermoedens te laten gelden vooraleer het bewijs geleverd te hebben van het bestaan der inkomsten welke in de bij artikel 2, paragraaf 1, der wet van 16 oktober 1945 voorgescreven perken vallen; in allebei de gevallen het over argumenten gaat welke tot het gebied der bewijislevering behoren en van aard zijn de vernietiging van de betwiste belasting te rechtvaardigen, en niet over onderscheiden, aan elkaar vreemde eisen ;

— ten overvloede :

a) artikelen 7 en 8 der wet van 6 september 1895 geenszins eisen dat het verzoekschrift met redenen zou omkleed zijn, noch a fortiori dat de schatplichtige daarin ineens, op straffe van verjaring, al de bewijsgronden zou aanduiden welke hij wil doen gelden; dan wanneer de burgerlijke procesregelen, eigen aan de exploten van rechtsingang en aan de organisatie van de rechtspleging in hoger beroep, namelijk artikel 464, vreemd zijn aan de belastingzaken, die uitsluitend door de wet van 6 september 1895 worden beheerst ;

b) kennis hebbend van de gehele betwisting, het Hof tot verplichting had na te gaan of de voorwaarden tot het verschuldigd zijn van de belasting, en namelijk het recht voor de administratie de speciale en uitzonderlijke vermoedens van de wet van 16 oktober 1945 te laten gelden, verwezenlijkt waren, daar de fiscus niet meer mag eisen of ontvangen dan hetgeen de belastingplichtige schuldig is :

Overwegende dat het bestreden arrest beslist heeft dat aanlegger niet ontvankelijk was om voor het Hof van beroep het middel te doen gelden waarbij hij zijn hoedanigheid van belastingplichtige in de extra-belasting betwistte ;

Dat het zijn beslissing niet hierop steunt, dat deze betwisting buiten het aan de directeur der belastingen voorgelegd geschil viel, doch enkel hierop dat aanlegger dit middel in zijn beroep voor het Hof van beroep niet heeft aangevoerd, en dat, dienvolgens, dit hof in de vorm en binnen de termijnen bij de wet bepaald van die beslissing geen kennis kreeg ;

Overwegende dat uit artikel 66 der samengeschakelde wetten betreffende de inkomstenbelastingen blijkt dat het beroep als uitwerking heeft de beslissing van de directeur der belastingen bij het Hof van beroep aanhangig te maken; dat dit artikel noch enige andere wetsbepaling vereisen dat voormeld beroep met redenen zou omkleed zijn of de middelen zou bevatten die tot grondslag ervan dienen; waaruit volgt dat, door de in het middel gecritiseerde beslissing te motiveren zoals hiervoren is gezegd, het bestreden arrest de in het middel aangeduide wetsbepalingen heeft geschonden.

Over het tweede middel : (zonder belang).

Over het derde middel :

Schending van artikelen 110, 112 en 113 van de Grondwet, van artikel 7 van de wet van 16 oktober 1945, van artikel 1 van de wet van 30 juli 1947, van de besluitwet van 17 december 1942, van artikelen 0/57 en 0/74 van de wetten betreffende de inkomstenbelas-

tingen, samengeschakeld bij besluit van de Regent van 15 januari 1948,

doordat het bestreden arrest de verhogingen van gewone belastingen wettelijk heeft verklaard, dan wanneer deze ingekohierd werden na het verstrijken der termijnen bepaald bij artikel 74 der samengeschakelde wetten en in strijd met de bepalingen van artikel 7, in fine, van de wet van 16 oktober 1945 :

Overwegende dat, wanneer de wetgever zonder voorbehoud naar een vigerende wetbepaling verwijst, hij noodzakelijkerwijze die bepaling bedoelt zoals zij aangevuld of gewijzigd is geweest ;

Overwegende dat artikel 7, in fine, van de wet van 16 oktober 1945, in de er in voorziene omstandigheden, het recht slechts uitgesloten heeft verhogingen toe te passen in het geval waarin de aanvullende aanslagen gevestigd zouden zijn na het verstrijken der bij artikel 74 van de samengeschakelde wetten bepaalde termijnen; dat, bij gebreke daarin het inzicht uitgedrukt te hebben van de thans vigerende wetgeving af te wijken, de wetgever noodzakelijk de termijnen voorzien bij voormeld artikel 74 en geschorst bij de besluitwet van 17 december 1942 heeft bedoeld ;

Dat ter zake niet dienend is voor de interpretatie van de betwiste bepaling de bewering dat gebeurtenissen welke zich voorgedaan hebben na de wet waarin voormelde bepaling is vastgelegd, en welke dienvolgens niet ter kennis van de wetgever stonden, aan deze bepaling iedere praktische uitwerking zouden ontzomen hebben ;

Dat het middel naar recht faalt ;

Om deze redenen,

Verbreekt het bestreden arrest, doch enkel voor zoveel het uitspraak doet over het geschil betreffende de extra-belasting en over de kosten ;

Verwerpt de voorziening voor het overige ;

Beveelt dat van onderhavig arrest melding zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing ;

Veroordeelt aanlegger tot twee derde en verweerder tot één derde van de kosten van de aanleg in verbreking ;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van beroep te Luik.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 7 maart 1955.

Voorzitter : M. Maraite.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en Gerniers.

Advocaat-Generaal : Mr Matthys.

Advocaten : Mrs Haus en Maillet.

Krankzinnige. — De nietigheid van de rechtshandeling van een krankzinnige is een betrekkelijke. — Uitgangspunt van de verjaring van de vordering tot vernietiging op grond van krankzinnigheid. — Geval van onrechtstreekse schenking.

Uit art. 1125 B.W. en vooral uit art. 34 van de Krankzinnigenwet van 18 juni 1850 (gewijzigd bij de wet van 28 december 1873) blijkt dat in het stelsel van onze wetgeving de rechtshandelingen van een krankzinnige slechts door een betrekkelijke nietigheid aangetast zijn. De reden hiervan is, dat bij overeenkomsten alleen particuliere belangen betrokken zijn, zodat de wetgever gemeend heeft, dat partijen zelve bevoegd zijn te beoordelen of zij te klagen hadden,

zelfs indien aan de overeenkomst een harer wezenlijke bestanddelen ontbrak.

Indien echter de akte een akte is onder bezwaren de titel met onrechtstreekse beoordeling, is het bewijs toegelaten dat bedoelde contractant na de bewuste akte tot aan zijn dood krankzinnig is gebleven; in dat geval is het uitgangspunt, steunend op een vermoeden van bevestiging, niet de datum van de akte, maar de datum van het overlijden.

Wanneer het gaat om akten onder bezwarende titel, is het bewijs der krankzinnigheid na de dood van de betrokkene slechts ontvankelijk, voor zoveel het uit de bestreden handeling zelve voortvloeit (art 504 B.W.). Uit de traditionele verklaring van art. 901 B.W. volgt echter dat voormelde regel niet geldt in geval van schenking of testament, onder welk geval begrepen dient te worden een onrechtstreekse bevoordeling, die feitelijk op een schenking neerkomt. In dat geval is het bewijs van de beweerde krankzinnigheid steeds ontvankelijk.

Besseleers en cs. t/ Besseleers en cs.

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar tijd en vorm;

Overwegende dat geïntimeerden tegen de oorspronkelijke vordering opgeworpen hebben dat de nalatenschap van wijlen René Besseleers niets bevat, om reden dat, bij akte van 11 januari 1933, voornoemde René Besseleers, samen met twee zusters en vijf neven en nichten, al zijn goederen in maatschap heeft gesteld, met beding dat het part van de eerststervende aan de langstlevende zou aanwassen;

Overwegende dat appellanten tegen deze opwerping gereageerd hebben met de nietigverklaring van bewuste « tontine » aan te vragen : a) om reden dat ze strijdig zou zijn met de voorwaarden van een andere « tontine » vroeger door de de cujus afgesloten, b) om reden dat op 11 januari 1933 René Besseleers wegens krankzinnigheid of erge geesteszwakte onbekwaam was een geldige toestemming te uiten;

Nopens de verjaring :

Overwegende dat de eis tot nietigheid, voor zover zij op het eerstgemeld middel gesteund is, krachtens art. 1304 B.W. verjaard is;

Overwegende dat voor zover gezegde eis op de krankzinnigheid van René Besseleers gesteund is, de tienjarige verjaring van art. 1304 B.W. eveneens in principe toepasselijk is;

Overwegende dat de eerste rechter de mening heeft uitgedrukt dat in geval van beweerde krankzinnigheid de verjaring niet 10 maar 30 jaar duurt, daar art. 1304 overeenkomsten beoogt die vernietigbaar zijn, en dus vatbaar voor bevestiging, terwijl overeenkomsten gesloten door een krankzinnige onbestaande zijn;

Overwegende dat deze zienswijze strijdig is met de wet; dat immers ten klaarste uit art. 1125 B.W. en vooral uit art. 34 van de wet van 18 juni 1850 (gew. door de wet van 28 december 1873) blijkt dat in het stelsel van onze wetgeving de akten gesloten door een krankzinnige slechts door een betrekkelijke nietigheid aangetast zijn; dat de reden hiervan is dat in contracten alleen private belangen op het spel staan, zodat de wetgever gemeend heeft dat het aan de partijen zelf behoorde te oordelen of ze te klagen hadden, zelfs indien aan het contract een van zijn essentiële bestanddelen ontbrak; dat deze oplossing, behoudens de geïsoleerde strijdige opinie van Josserand, thans algemeen aangenomen is (De Page, 1e dr. B. II, n° 311; B. I, n° 96, bl. 101 en n° 101 bl. 108);

Overwegende echter dat indien, zoals hierna zal betoogd worden, de kwestieuze akte een akte is ten bezwarende titel met onrechtstreekse bevoordeling, appellanten ontvankelijk zijn te bewijzen dat René Besseleers na bewuste akte en nl. tot aan zijn dood op 29 maart 1946, krankzinnig gebleven is; dat immers in dit geval het uitgangspunt der verjaring, gesteund op een vermoeden van ratificatie, niet de datum van de akte is, maar de datum van het overlijden (Aubry et Rau, 6° dr. T. IV & 339, bl. 409, Colin et Capitant, II, n° 270 E, Contra De Page, II, n° 805);

Overwegende dat de kwestie der verjaring zich dus met de grond van de zaak vermengt, en dat de voorgebrachte bewijzen betreffende de beweerde bestendige krankzinnigheid van René Besseleers onderzocht zullen worden;

Ten gronde :

Overwegende dat wanneer het gaat om akten ten bezwarende titel het bewijs der krankzinnigheid slechts ontvankelijk is voor zoveel het uit de akte zelf zou spruiten (art. 504 B.W.);

Overwegende dat uit de traditionele interpretatie van art. 901 B.W. volgt dat voormelde regel niet geldt in geval van schenking of testament, geval waarin begrepen dient te worden de onrechtstreekse bevoordeling, die in feite op een schenking neerkomt;

Overwegende bijgevolg dat de eerste op te lossen vraag deze is te weten of de akte van 11 januari 1933 geen onrechtstreekse bevoordeling inhoudt;

Overwegende dat op 11 januari 1933 René Besseleers 62 jaar oud was; dat hij met zijn zusters, oud 71 en 74 jaar, eigenaar was van 30/35e van de goederen die in maatschap werden gesteld; dat de andere vijf contractanten slechts eigenaars waren van 5/35e, en veel jonger waren (37 tot 49 jaar);

Overwegende dat de grove ongelijkheid der kansen, gevoegd bij de ongelijkheid der inbrengen, een flagrante beoordeling der jongere deelgenoten met zich bracht;

Overwegende bijgevolg dat art. 504 B.W. niet dient toegepast en dat het bewijs van de beweerde krankzinnigheid van René Besseleers ontvankelijk is;

Overwegende dat wat appellanten dienen te bewijzen is dat René Besseleers in dusdanige toestand verkeerde dat hij onbekwaam was een geldige toestemming te geven;

Overwegende dat het door appellanten ingeroepen psychiatrisch verslag geen zekerheid dienaangaande geven kan; dat het immers dagtekent van 11 jaar vóór de aangevallen akte, en gedeeltelijk gesteund is op verklaringen van verwanten die er belang bij hadden de « simpelheid » van René Besseleers te overdrijven; dat, vooral, bewust psychiatrisch verslag opgemaakt werd om de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van René Besseleers in een bepaalde zaak toe te lichten, en dat er gewis een nuance bestaat tussen de strafrechtelijke onverantwoordelijkheid d.i. het gemis aan controle om bepaalde daden te beheersen, en de onbekwaamheid om in burgerlijke aangelegenheden de draagwijdte van zijn handelingen te beseffen en een geldige toestemming te geven;

Overwegende anderzijds dat het vaststaat dat René Besseleers nooit opgesloten werd, dat hij steeds in de familiale handel geholpen heeft, en dat hij als contractant in verscheidene notariële akten (nl. in 1919 en 1943) tussengekomen is;

Overwegende dat al de voorgebrachte inlichtingen samengenomen niet toelaten te besluiten tot een geestswakheid van zodanige aard dat ze de onbekwaam-

heid om over zijn goederen te beschikken voor gevolg zou hebben;

Overwegende dat de eis tot nietigverklaring van de akte van 11 januari 1933 dus ongegrond is;

Overwegende dat de ongegrondheid van deze eis de ongegrondheid van de eis tegen notaris Meert als gevolg heeft;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Wijzend bij verstek tegenver geïntimeerden sub n° 14, 15 en 16;

Gehoord in zijn advies de heer advocaat generaal De Hoon;

Alle andere besluiten verwerpend,

Verklaart het beroep ontvankelijk maar ongegrond;

Bevestigt de bestreden beschikkingen van het vonnis, met deze wijziging dat de eis in nietigverklaring van de akte van 11 januari 1933 ongegrond in stede van onontvankelijk wordt verklaard;

Veroordeelt appellanten tot de kosten van de aanleg.

HOF VAN BEROEP TE GENT

4e kamer. — 15 februari 1955.

Voorzitter : M. Van Hoy.

Raadsheren : M.M. Jacquart en Buysse.

Advocaat-generaal : M. Bohyn.

Advocaat : Mr vander Meersch.

Bedrog bij verkoop van honing. — Inlandse of uitheemse honing ?

De door het ministerie van volksgezondheid bij dienstbrief van 10 november 1950 gegeven interpretatie met betrekking tot de opbrengst van met vreemde honing gevoede bijen, welke opbrengst als uitheems wordt beschouwd, is geenszins wettelijk en bezit geen bindende kracht, daar zij de draagwijdte van het K.B. van 20 juli 1939 overschrijdt en verzuurt zonder dat de minister daartoe gemachtigd was.

O. M. t/ Valcke.

Overwegende dat beklaagde en het openbaar ministerie tijdig en op geldige wijze in hoger beroep gekomen zijn tegen het vonnis door de Correctionele Rechtbank van Kortrijk op 6 november 1953 gewezen;

Overwegende dat de openbare vordering in verband met de telastlegging onder letter B der dagvaarding omschreven, thans door verjaring vervallen is, daar meer dan één jaar verlopen is sedert de datum der feiten;

Overwegend dat, door het onderzoek en bij de behandeling der zaak vóór het Hof, het feit A der telastlegging, in tegenstrijd met de beoordeling van de eerste rechter, niet bewezen is gebleken;

Overwegend inderdaad dat de eerste rechter bij zijn theoretische redenering buiten beschouwing laat een ter beoordeling van deze telastlegging zeer belangrijke omstandigheid en wel de noodzakelijkheid voor de imker gedurende verschillende tijdstippen van het jaar, namelijk de Winter, de Lente, de Herfst en soms gedurende de zomermaanden, wanneer geen of geen voldoende bloemenhoning door de bijen kan verzameld worden, zijn toevlucht te zoeken in een voeding bestaande uit uitheemse honig of uit water en suiker;

Overwegende dat de verkochte zaak honig is, waarvan in casu een staal genummerd 3030 opgenomen werd op 19 februari 1953 bij zekere Leloup Désiré, handelaar te Le Rœulx, uit een bokaal in de winkel en dat kwestieuze bokaal voorzien was van een etiket waarop te lezen stond «Natuurhonig - Miel du Pays»;

Overwegend dat het staal waarvan sprake op 2 maart 1953 door rijkshoofdinspecteur Shaw microscopisch werd ontleed en dat deze scheikundige tot het besluit kwam dat gezegde honig — wegens zijn uitzicht, reuk en smaak, en voortgaande op de aanwezigheid van «pollen d'acacia (mimosa) du type jacinthe et polygala, un grain de pollen du type guabo dans la préparation — présence de pollen de trèfle. En dehors du trèfle absence de pollens typiquement indigènes» — als vreemde honig moest beschouwd worden;

Overwegend dat eerst dient opgemerkt dat geen element uit de bundel het bewijs levert dat de honig waarvan staal 3030 werd genomen rechtstreeks door de verdachte zou samengesteld zijn geweest door industriële vermenging van inlandse met uitheemse honig;

Overwegende dat een onrechtstreekse vermenging dan enkel zou kunnen geschieden door toedoen van de bijen zelf, gevoed met vreemde ingevoerde bijenhonig in de normale voederperiode of zelfs buiten deze periode naargelang van de omstandigheden en de schaarste van bloemenhonig;

Overwegende dat Valcke Albert geenszins betwist dat in de ontlede honig men een deel uitheemse honig zou vinden en als uitleg geeft dat op een bepaald tijdstip in 1951, hij zijn bijen met vreemde honig heeft gevoed;

Overwegende dat bij afwezigheid van bepaalde wetsbeschikkingen verbod opleggende aan de bijenhouders de bijen gedeeltelijk met vreemde honig te voeden — in geval zij hun oogst als inlandse willen laten doorgaan — en bij gebrek aan bewijsgronden en buiten stellige en nauwkeurige vermoedens van bedrog, waaruit zou blijken dat de imker tot een vermenging van de twee soorten honig zou overgegaan zijn, er geen zekerheid van schuld in hoofde van de verdachte bestaat;

Overwegend inderdaad dat Hoofdinspecteur Shaw in een nota aan het Hof overgemaakt (zie kافت aanvullende inlichtingen) laat weten dat de aanwezigheid van vreemde stuifmeelkorrels niet volstaat om honig als vreemd te bestempelen, daar deze aanwezigheid toevallig kan zijn en teweeggebracht door onvoldoende spoelen van vaten waarin vreemde honig behandeld werd of door enige sporen van gevoederde vreemde honig die in de bijenkas bleef of door allerlei niet te voorziene omstandigheden;

Overwegend dat deze scheikundige verder zijn zienswijze steunt op het criterium volgens hetwelk wanneer verschillende en talrijke pollenvariëteiten aanwezig zijn en er tevens geen typische inlandse pollen gevonden wordt, de vreemde herkomst niet in twijfel te brengen is;

Overwegend dat men in casu dient rekening te houden met de aanwezigheid in de honig van klaverpollen, waarvan echter de verhouding ten aanzien van de andere pollen niet wordt bepaald, derwijze dat het criterium door de heer Shaw persoonlijk aangenomen ter zake niet van toepassing is;

Overwegend dat Hoofdinspecteur Shaw verder besluit dat men in het huidige geval zou kunnen aannemen — dat bijen, met opzet, met grote hoeveelheden vreemde honig gevoederd werden tijdens de zomermaanden en dat zij deze honig met de nectar van de

inlandse bloemen in hun voorraad zouden mengen en op die wijze een honig zouden opleveren die vreemde kenmerken zou bezitten, daar deze uitheemse honig, als voeding gegeven, in het organisme van het insect niet onderworpen is aan een verteringsproces en onmiddellijk daarna in de cellen van de raten wordt uitgespoten en vreemde honig blijft;

Overwegend dat ten aanzien van dit persoonlijk vermoeden van heer Shaw de vragen die zich eindelijk stellen deze zijn: 1° Is het toegelaten de bijen met vreemde honig of met invertsuiker in bepaalde perioden van het jaar of gedurende gans het jaar te voeden; 2° Welke is de vereiste verhouding tussen inlandse en uitheemse pollen om een honig als inlandse of uitheemse te bestempelen;

Overwegend dat op de eerste vraag Hoofdinspecteur Shaw zich bevestigend heeft uitgesproken waar hij aanneemt dat de aanwezigheid van vreemde stuifmeelkorrels niet volstaat om een honig als vreemd te bestempelen; dat deze zienswijze overigens door de verdachte wordt bijgetreden, dewelke gekent zijn bijen gedeeltelijk met vreemde honig gevoederd te hebben;

Overwegend dat wat aangaat het tweede geval, de zienswijze van de heer Shaw enkel in aanmerking zou kunnen komen indien uit het scheikundig microscopisch onderzoek zou gebleken zijn dat de uitheemse stuifmeelkorrels zich boven een bepaalde wettelijk vastgestelde percentage in het opgenomen staal zouden bevonden hebben;

Overwegende echter dat zulke verhouding zeer moeilijk valt te bepalen daar wanneer een Belgische bij in het begin van de Lente of nog vroeger, nog met uitheemse honig gevoed de kas verlaat om honig uit de enige zeldzame bloemen die alsdan bloeien te puren, de crocus b.v., dan komt zij terug met Belgische nectar en Belgische pollen zodat er in de cel, waar ze uitgespoten worden, een mengsel ontstaat van uitheemse en inheemse honig waarvan de verhouding niet schatbaar is daar men er nog niet is toe gekomen vast te stellen in welke verhouding de bijen de pollenkorreltjes verteren inzonderheid deze in de uitheemse honig vervat;

Overwegende dat in de veronderstelling dat de wetenschap er in zou lukken dit verteringsproces uit te leggen en dat het zou uitgemaakt zijn dat de insecten deze korreltjes zouden verteren, de aanwezigheid van dergelijke pollen in de honig op bedrog door vermenging zou wijzen;

Overwegend dat in het huidige geval er geen wettekst bestaat om zulks uit te maken, dat de interpretatie door het Ministerie van Volksgezondheid bij dienstbrief van 10.11.1950 gegeven, met betrekking tot de opbrengst van de bijen met vreemde honig gevoed, dewelke opbrengst als uitheemse wordt beschouwd, geenszins wettelijk is en geen bindende kracht bezit daar zij de draagwijdte van het K.B. van 20 juli 1939 overschrijdt en verzwaaft zonder dat de Minister daartoe gemachtigd was (Zie Comptes-rendu analytique du Sénat, zitting van 13 december 1950);

Overwegend dat, bij een eventueel wettelijk verbod de insecten met uitheemse honig te voeden, de imkers noodzakelijkerwijze hun toevlucht zouden moeten zoeken tot het voeden der bijen met water en suiker en men zich zou afvragen of het door de bijen opgebrachte product, dat geen zuivere honig meer is maar wel inlandse honig met water en suiker vermengd — daar volgens heer Shaw het verorberde water en suiker, zoals ze zijn, door het insect in de lente- of zomerperiode, worden uitgespoten — de benaming zou mogen dragen van zuiver inlandse honig

wanneer het duidelijk gaat over een samenstelling met water en suiker waar desgevallend buitenlandse biet- of rietsuiker aangewend zou zijn;

Overwegend dat derhalve geen gronden meer voorhanden zijn om het feit A te weerhouden;

.....

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer. — 29 april 1955.

Voorzitter : M. De la Vallée Poussin.

Raadsheren : M.M. Liard et Elleboudt.

Advocaten : Mrs Van Deurzen, Theunis, Spreux,
Constant en Thiry.

Verkeersongeval. — Geven van aanwijzingen door de bediende van een tankstation.

In de omstandigheden van het geval is het door de bediende van het tankstation gegeven teken te wijten aan diens onachtzaamheid en moet hij dienvolgens deswege aansprakelijk worden gesteld.

De bediende van een tankstation, die zekere aanwijzingen voor het verkeer geeft aan een cliënt, dient echter niet gelijkgesteld te worden, noch met een politieagent in waarneming van zijn functies, noch met de begeleider van een vrachtwagen.

O. M. Boonen en Steenberghs b.p. t/ Ceulemans en cs.

.....

Overwegende dat de beroepen regelmatig naar vorm en tijdig ingesteld ontvankelijk zijn;

Op strafgebied :

1. Overwegende dat om redenen door de eerste rechter weerhouden en die het Hof overneemt, bewezen is dat Vandermeulen een voor Ceulemans bestemd gebaar heeft gedaan en dat dit gebaar betekende dat de rijweg in de richting Hasselt vrij was;

Overwegende bovendien dat dit gebaar geen andere betekenis kon hebben dan dat dienaangaande de nadruk gelegd werd op het feit dat Vandermeulen vóór dat hij kwesties teken gaf, een ander teken aan de geleider had gegeven van de vrachtwagen (Severyns), die uit de richting van Hasselt gereden kwam, om hem te verzoeken stil te houden ten einde Ceulemans Gustaaf te laten doorrijden;

Overwegende dat niet bewezen is dat Vandermeulen toen hij aanduidde dat de baan naar Hasselt toen vrij was, op zulke plaats stond dat het voor Ceulemans opvallend was dat Vandermeulen de gebeurlijke aanwezigheid van weggebruikers achter het stilstaand voertuig van Severyns niet kon ontwaren derwijze dat zijn teken enkel de ruimte betrof tussen dit voertuig en de rechterkant van de rijweg (richting Hasselt);

Overwegende dat het in de aangehaalde omstandigheden gegeven teken een gebrek aan achtzaamheid is in hoofde van Vandermeulen uitmaakt, ofschoon zijn aansprakelijkheid minder betrokken is dan deze van Ceulemans; dat de betichting te zijne laste gelegd aldus bewezen is;

Overwegende dat de verschillende misdrijven uit een en zelfde feit voortkomen;

Overwegende dat de N.V. Garage Meelbergs, als burgerlijke verantwoordelijke dient weerhouden te

worden, daar de feiten gepleegd werden door Vandermeulen, haar aangestelde, in de ambtsverrichtingen waarmede hij belast was.

II. Overwegende dat Ceulemans Gustaaf uit het gebaar van Vandermeulen ten onrechte wil afleiden dat hij de volledige overtuiging kon hebben dat de rijweg naar Hasselt toe vrij lag en dat hij derhalve geen onvoorzichtigheid heeft kunnen begaan, daar hij in staat van onoverwinnelijke dwaling verkeerde;

Overwegende dat de benzineuitdeler, die zekere aanduidingen voor het verkeer aan zijn cliënt geeft, niet dient gelijkgesteld te worden, noch met de politieagent in het waarnemen van zijn functies, zoals Vandermeulen het aanvoert, noch met de begeleider van een camion, zoals Ceulemans het voorstelt;

Overwegende dat de politieagent, als hij het openen van de doortocht geeft, daardoor de weggebruikers enkel verwittigt dat het doorrijden toegelaten is, dat echter alle nodige voorzorgsmaatregelen ter beoordeling van de autobestuurders vallen (Brussel, 17 oktober 1930, B. A. 1931, b, 465);

Overwegende integendeel dat de begeleider, bijzonder belast zijnde met het verschaffen van aanduidingen aan zijn chauffeur om het uitvoeren van kiese manoeuvres te beveiligen, deze laatste voor het uitvoeren van rijbewegingen, die hij persoonlijk niet kan controleren, ten volle op de aanduidingen van zijn begeleider mag vertrouwen;

Overwegende dat Vandermeulen in zijn hoedanigheid van benzineuitdeler zeker er niet toe verplicht was het doorrijden van Ceulemans te vergemakkelijken en, indien hij deze heeft willen helpen, niettemin als de equivalent van een begeleider niet kan beschouwd worden;

Overwegende dat de weggebruikers in de gewone omstandigheden niets over de benzineuitdeler die zij toevallig aantreffen, kennen, namelijk of zij van een scherp zicht genieten en bekwaam zijn om te oordelen, zonder lichtzinnigheid over de afstand en de snelheid van in aantocht zijnde voertuigen;

Overwegende dat Ceulemans niet gegrond was, voor het sturen van zijn wagen, uitsluitend op de aanduidingen van Vandermeulen te berusten; dat hij gehouden was alle maatregelen te treffen om zich te vergewissen of de baan vrij was, zelfs desgevallend het vertrek van het voertuig van Severyns af te wachten;

Overwegende dat de feiten der betichting door de eerste rechter vastgesteld, bewezen zijn gebleven door het onderzoek voor het Hof gedaan; dat een billijke toepassing der strafwet gedaan is geworden;

.....

NOOT : Zie in dit nummer het bestreden vonnis van de Correctionele Rechtbank te Leuven, dd. 28 oktober 1954.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

CORRECTIONELE RECHTBANK TE LEUVEN

3e Kamer. — 28 oktober 1954.

Alleenrechtsprekend rechter : M. Peeters.

Openbaar Ministerie : M. Convents.

Advocaten : Mrs Vandeurzen en Hermans.

Verkeersongeval. — Geven van aanwijzingen door de bediende van een tankstation.

Het is denkbaar dat iemand, die het initiatief neemt om aan de bestuurder van een auto zekere aanwijzingen te geven, een fout kan begaan en meteen een inbreuk kan plegen op de artikelen 418-420 W. v. S.; de beoordeling van dergelijke handelingen is altijd een feitelijke kwestie.

O. M., Boonen en Steenberghs b.p. t/ Ceulemans en cs.

Op strafgebied :

Overwegende dat het ongeval tussen het voertuig van Ceulemans en de motor van Boonen zich voordeed te Diest in de Ed. Robeynsaan, nadat Ceulemans links der baan, in de richting die hij volgde, benzine genomen had, dat bij zijn vertrek naar de rechterzijde der baan een camion, die uit tegenovergestelde richting kwam, stopte uiterst rechts en zelfs gedeeltelijk op het rijwielpad, zodat het uitzicht op de baan voor Ceulemans hierdoor belemmerd werd;

Dat Boonen Roger, die per motor de camion op enkele meters volgde, deze voorbijstak en in aanraking kwam, voorbij de stilstaande camion met het voertuig bestuurd door Ceulemans;

Overwegende dat beweerd wordt door Ceulemans alsook door de geleider van de stilstaande camion Severeys, dat de genaamde Vandermeulen, die de benzine verschaftte aan eerstgenoemde, door een gebaar teken gaf aan Ceulemans om door te rijden;

Dat dit te vergeefs tegengesproken wordt door Vandermeulen, daar het duidelijk uit de in het dossier opgenomen verklaringen van voornoemden voortvloeit;

Overwegende dat Vandermeulen geen enkele verplichting had om aan Ceulemans aan te duiden of de baan vrij was of niet;

dat het wel denkbaar is dat een persoon, die het initiatief noemt aan een autogeleider zekere aanduidingen te verschaffen, een fout kan begaan en meteen een inbreuk kan plegen op de voorschriften van artikelen 418-420 van het Wetboek van Strafrecht, dat de beoordeling van dergelijke handelingen steeds een feitelijke kwestie zal uitmaken;

Dat uit de behandeling der zaak ter zitting voortvloeit dat de motorgeleider op korte afstand de camion volgde en dat noch de geleider noch de persoon die op de duozitting plaats genomen had, Vandermeulen opgemerkt hebben vóór het ongeval;

Dat daaruit wordt afgeleid dat Vandermeulen, zoals ter zitting beweerd, zich ongeveer op het rijwielpad moest bevinden, plaats van waar hij slechts een gedeeltelijk uitzicht op de baan had;

Dat het gebaar door hem gedaan alleen kan beïnvloeden dat de strook der baan, rechts van de stilstaande camion gelegen (richting Hasselt) vrij was; daar het hem onmogelijk was van uit die plaats te zien of een weggebruiker de camion volgde;

Dat verdachte Ceulemans dan ook op geen andere wijze het door Vandermeulen gedane teken kon of mocht interpreteren dat bijgevolg de telastlegging weerhouden tegen Vandermeulen niet bewezen is;

Dat het dan ook tevergeefs is dat verdachte Ceule-

mans de staat van onoverwinnelijke dwaling inroept;

Dat hij ten onrechte beweert dat hij zelf geen enkele maatregel kon treffen om zich te vergewissen of de baan volledig vrij was; dat hij inderdaad zeer gemakkelijk de stilstaande camion had kunnen laten doorrijden om een volledig uitzicht op de baan te hebben;

Dat hij op eigen risico de baan van links naar rechts opreed wanneer hij de verzekering niet had dat hij dit op een veilige wijze kon doen;

Dat daarin de onvoorzichtigheid ligt die hij beging, zodat de telastlegging te zijnen opzichte bewezen is;

.....

NOOT : Zie in dit nummer het op bovenstaand vonnis door het Hof van Beroep te Brussel op 29 april 1955 gewezen arrest.

HOGE MILITIERAAD

21 juni 1955.

Voorzitter : M. De Foy, raadshere in het Hof van Beroep.

Advocaat : Mr Van Eecke (Brussel).

Termijn. — Toepasselijkheid van art. 1033/3 Rv.

Artikel 1033, 3° Rv. is bij ontstentenis van een speciale afwijking, van toepassing op de berekening van de termijn, bepaald voor het indienen van verzoeken om uitstel.

Janart Jan t/ Militieraad West-Vlaanderen.

Over de ontvankelijkheid :

Overwegende dat de bestreden beslissing (nota : van de Militieraad van West-Vlaanderen) de aanvraag om uitstel, door appellant ingediend op grond van artikel 10, § 2, 7° van de dienstplichtwet, dd. 15 juni 1951, wegens laattijdigheid niet ontvankelijk heeft verklaard;

Overwegende dat appellant, steunende op de beschikkingen voorzien bij artikel 1033, § 3 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging, beweert dat, 31 januari 1954 een zondag zijnde, hij op maandag 1 februari 1954 geldig zijn aanvraag om uitstel bij het gemeentebestuur van Kortrijk ingediend heeft;

Overwegende dat de dienstplichtwet dd. 15 juni 1951 en het K.B. dd. 30 oktober 1951, in uitvoering dezer wet genomen, geen speciale afwijking hieromtrent voorziet;

Overwegende dat dienvolgens het artikel 1033, § 3 ter zake toepasselijk is;

Overwegende dat zodus de aanvraag, ingediend op 1 februari 1954 en met de bundel samengevoegd, ontvankelijk is;

Ten gronde (zonder belang);

NOOT : Bij bovenstaande beslissing heeft de Hoge Militieraad artikel 1033, 3° Rv. toegepast op de berekening van de termijn inzake het indienen der militie-aanvragen bij de gemeenteverheid.

Voormeld artikel, dat opgenomen is onder de algemene bepalingen van het Wetboek van Rechtsvordering, heeft, bij ontstentenis van een speciale afwijkende bepaling, een algemene draagwijdte, dit zowel in burgerlijk als in straf- en fiscaal recht (vgl. Cas.

13 juli 1875, Pas. 365 Cas. 26 april 1954, R. W. 1955, 748; Cas. 6 april 1954, Revue Fiscale 1954, 1011; Hof Brussel, 3 januari 1953, Revue Fiscale 1953, 615; Hof Brussel, 30 oktober 1952, Revue Fiscale 1953, 309).

De vraag stelde zich of deze bepaling eveneens van toepassing was in administratief recht. De Pandectes Belges (V° Délai n° 148) schijnen dit te aanvaarden. De Raad van State heeft hierover nog geen uitspraak moeten doen. In Frankrijk sprak de Conseil d'Etat zich in bevestigende zin uit (vgl. enig arrest van 22 januari 1906, Cie du Gaz de Lyon, Rec. p. 59; Hauriou, Droit Administratif, 262).

Noteren we terloops dat in militiezaken geen enkele wijze van berekening der termijnen voorzien is noch voor het indienen der aanvragen noch voor het beroep bij de Hoge Militieraad of voor de voorziening in verbreking.

Een vroegere beslissing van de Hoge Militieraad, betreffende dezelfde zaak, werd door het Hof van Cassatie verbroken, daar deze Raad het middel, bepleit door belanghebbende, aan artikel 1033, 3° Rv., niet had beantwoord.

V. E.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE OUDENAARDE

1e Kamer. — 16 februari 1955.

Voorzitter : M. Jansens de Varebeke.

Rechters : M.M. De Wulf en Serck.

Advocaten : Mrs De Riedemaecker, Puissant en de Bisschop.

Onteigening. — Bepaling van de waarde van het onteigende perceel. — Toekomstwaarde wegens de ligging moet worden vergoed, niet de meerwaarde, veroorzaakt door de ontwerpen of voorafgaande verklaringen, die onafscheidbaar zijn van de voorbereiding van een onteigening.

De prijs van, de te onteigenen grond dient geschat te worden naar de waarde, die hij had omstreeks het tijdstip van de feitelijke inbezitneming door de onteigenende partij, met uitsluiting echter van de meerwaarde, die hij mocht verkregen hebben door het feit dat de beslissing genomen werd de werken uit te voeren, tot de verwezenlijking waarvan de onteigening vervolgd werd.

De onteigende partijen hebben geen recht op meerwaarde, die hun eigendom mocht verworven hebben door de ontwerpen of voorafgaande verklaringen, die onafscheidbaar zijn van de voorbereiding van een onteigening.

Bij de schatting van het goed dient echter wel rekening gehouden te worden met de toekomstwaarde, die deel zou uitgemaakt hebben van de normale verkoopwaarde van het onroerend goed, indien de bepaalde urbanisatiewerken, met het oog waarop de onteigening is geschied nog niet in het vooruitzicht waren gesteld.

Een perceel heeft de hoedanigheid van echte bouwgrond slechts, wanneer het aan een straat gelegen is en deze straat is aangelegd vóór en buiten de urbanisatiewerken, met het oog waarop de onteigening is geschied.

Gemeente Zottegem t/ cs. Stautemas.

Overwegende dat de oorspronkelijke vorderingen ingeleid door de gemeente Zottegem er toe strekten de

herziening te bekomen van de vergoedingen toegekend door dhr Vrederechter van het kanton Zottegem, bij vonnis van 14 september 1950, op grond van de wet van 3 januari 1934, in zake onteigening, voor een reeks percelen gelegen te Zottegem, wijk Bevegem, gekadastreerd Enige secties n°s 941-C-H en het voorwerp uitmakende van de instemming n°s 86-91;

Dat de heer Vrederechter op het advies van de door hem aangestelde deskundige, aangenomen had dat deze grond een waarde had van bouwgrond op gans de diepte, de waarde er van geschat had op 100 fr. de m2 en een wederbeleggingsvergoeding van 1 % toegekend had;

Gezien het tussenvonnissen, geveld door deze rechtbank op 7 januari 1953, waarbij de zaken ingeschreven ter rol onder n°s 10169 tot 10174, samengevoegd werden, de eis ontvankelijk verklaard werd en een college van drie deskundigen aangesteld werd met de zending hun advies uit te brengen over de vergoeding verschuldigd aan verweerders uit hoofde van de onteigening van hun wederzijdse eigendommen;

Gezien het deskundig verslag neergelegd op 6 mei 1953, waarbij de deskundigen hun oordeel uitdrukken dat vóór de urbanisatiewerken de onteigende percelen eenvoudig kouterland waren, doch van zeer goede hoedanigheid, zeer regelmatig van vorm, bediend door twee wegen en zeer dicht bij de stad gelegen; dat zij op grond van door hun aangehaalde vergelijkingspunten de waarde van de grond schatten op 200 à 250.000 fr.; dat zij menen dat aanlegster bij haar aanbod 350.000 fr. per Ha te betalen voldoende rekening gehouden heeft met de zeer gunstige ligging, zodat deze waardebepaling voldoende en billijk blijkt; dat zij verder voorstellen een vergoeding van 18 % toe te staan voor wederbelegging en wachttintresten gedurende 3 maanden. Dat zij dienvolgens de verschuldigde vergoeding schatten op 88.766,50 fr. voor de inneming n° 86; 90.475,— fr. voor de inneming n° 87; 91.017,50 fr. voor de inneming n° 88; 90.058,50 fr. voor de inneming n° 89; 89.183,— fr. voor de inneming n° 90; 88.307,50 fr. voor de inneming n° 91;

Overwegende dat verweerders bij besluiten van 21 oktober 1954 een tegeneis inleiden er toe strekkende de waarde van de grond te zien bepalen op 115 fr. de m2, wachttintresten te zien toekennen aan 4,5 % gedurende 3 maanden en een vergoeding voor wederbelegging berekend aan 18 %;

Overwegende dat de waarde van het te onteigenen goed in de gewone procedure dient bepaald op de dag waarop het vonnis geveld werd dat de formaliteiten vervuld verklaarde, daar het op die datum is dat de onteigenaar in het bezit gesteld wordt van het goed;

dat in de spoedeisende procedure ingesteld door de wet van 3 januari 1934, artikel 7 bepaalt dat de inbezitstelling geschiedt bij een bevelschrift verleend door de heer Vrederechter;

Dat er echter van dit bevelschrift geen gewag gemaakt wordt in de huidige procedure;

Overwegende dat voor de berekening van de waarde van de grond deze juiste datum echter van bijkomend belang is; dat het volstaat te weten dat de feitelijke inbezitneming gebeurde in de Zomer 1950;

Overwegende dat het algemeen aangenomen wordt dat de prijs van de grond dient geschat naar de waarde die hij rond dat tijdstip had, ter uitsluiting echter van de meerwaarde die hij zou kunnen verworven hebben door het feit dat de beslissing genomen werd de werken uit te voeren, tot de verwezenlijking van dewelke de onteigening vervolgd werd (Dronsart, édit. 1938, Traité de l'expropriation, Indemnités n°s 155 en

volg.); (Rép. Prat. D.B. V° Expropriation n° 598 en volg.);

Dat de onteigenden zelf geen recht hebben op de meerderwaarde die hun eigendom zou verworven hebben door de ontwerpen of voorafgaande verklaringen die onafscheidbaar zijn van de voorbereiding van een onteigening (Dronsart, *ibid.*, n° 155ter, R.P.D.B. *ibid.*, n° 601);

Overwegende dat er echter bij de schatting van het goed wel rekening dient gehouden met de toekomstwaarde die deel zou uitgemaakt hebben van de normale verkoopwaarde van het onroerend goed, indien de bepaalde urbanisatiewerken, voor dewelke de onteigening is geschied, nog niet in het vooruitzicht geweest waren;

Overwegende dat de deskundigen terecht geweigerd hebben de kwestieuze percelen aan te zien als bouwgrond;

Dat een perceel inderdaad slechts de hoedanigheid van echte bouwgrond bezit wanneer het gelegen is langsheen een straat;

Overwegende dat het bewijsaanbod gedaan door de verweerders in hun zittingsbesluiten van 19 januari 1955 « dat op 4 juli 1950 de kwestieuze gronden paalden aan een straat die reeds aangelegd en gebetonneerd was » ter zake dienend zou geweest zijn, indien deze straat was aangelegd geweest vóór en buiten de urbanisatiewerken voor dewelke de onteigening geschiedde; hetgeen zij niet beweren;

Dat het bovendien reeds bewezen is door de staat van plaatsbeschrijving opgesteld door de deurwaarder Weemaes in aanwezigheid der beide partijen op 10 oktober 1950 dat er op die datum slechts aanvang genomen werd met de rioleringswerken langsheen de innemingen, zodat de straat zelf nog niet bestond;

Dat de loutere hoop later een straat te zien aanleggen langsheen een stuk grond, aan deze laatste wel een toekomstwaarde zal geven, maar niet toelaat hem vóór het bestaan van die straat als bouwgrond aan te zien;

Overwegende dat het pad, dat liep langsheen de Westergrens van de innemingen en doodliep ter hoogte van inneming n° 91, slechts over de voetweg n° 25 verhard werd en uitkwam aan de Grotenbergestraat op een afstand van ongeveer 300 m. voor het best en meer dan 400 m. voor het minst gunstig gelegen deel;

Dat langs de Oostergrens slechts een los lag, zijnde « een grotendeels met gras bedekt karrespoor » dat uitkwam op de voetweg n° 25;

Overwegende dat er tussen het best gelegen perceel en de voetweg n° 25, een ongeveer 75 m brede strook grond lag, waarop weliswaar sedert meer dan 20 jaar twee villa's gebouwd waren;

Dat de aanwezigheid van deze villa's en van een derde gelegen ten Westen van de innemingen, dewelke volgens de deskundigen « niet per auto te bereiken waren, en waartoe de toegang tijdens de wintermaanden uiterst moeilijk moest zijn » niet van aard was om aan gans de omgeving en vooral niet aan de innemingen die nog verder de kouter op gelegen waren, de hoedanigheid van bouwgrond te geven;

Overwegende dat de ingenomen gronden gelegen zijn op ongeveer 100 m ten Oosten van de Welzijnstraat, de enige Noord-Zuidverbinding door de Bevergemkouter, aan dewelke er voor de urbanisatiewerken een begin van uitvoering gegeven was, maar waarvoor er volgens de deskundigen « 25 jaar tijd nodig geweest was om zich over een afstand van 200 m te ontwikkelen » en zulks niettegenstaande het feit dat deze straat zich richtte naar de noodkerk en noodschool,

die daar reeds van vóór de oorlog midden de kouter gebouwd waren;

Dat de deskundigen dan ook terecht wezen op de onwaarschijnlijkheid dat er binnen afzienbare tijd een nieuwe straat zou aangelegd geweest zijn, evenwijdig lopend met de Welzijnstraat, maar nog 100 m. verder van de kom van de gemeente verwijderd;

Maar overwegende dat het anderzijds ter zake nochtans vaststaat dat reeds vóór dat de beslissing genomen werd tot de urbanisatiewerken van de Bevegemwijk over te gaan, de kwestieuze gronden een toekomsttoekomstwaarde hadden;

Dat dit de enige wijk was langswaar de gemeente Zottegem zich in de toekomst kon uitbreiden; dat de aanwezigheid van een noodkerk en school bewees dat iedereen er van overtuigd was dat vroeg of laat een nieuwe wijk zich daar ging ontwikkelen, hetgeen aan al de gronden aldaar gelegen een zekere meerderwaarde gaf;

Dat dit nog bevestigd wordt door het bestaan van vroegere urbanisatieplannen, dagtekenende van 1926 en ook van vroeger, aan dewelke er echter nooit enige goedkeuring noch begin van uitvoering gegeven werd, buiten de Welzijnstraat;

Dat het bestaan van drie villa's in de onmiddellijke nabijheid bewijst dat zelfs zonder urbanisatie deze wijk toch vroeg of laat zou ontstaan zijn;

Overwegende dat de deskundigen zich in hun schatting hoofdzakelijk gesteund hebben op vergelijkingspunten gelegen op het grondgebied van aanpalende gemeenten, waar het niet bewezen is, dat er een toekomstwaarde bestond zoals voor de innemingen;

dat zij de verkoop van de dicht bij de innemingen gelegen percelen 948 en 938 d in 1943 terecht van de hand gewezen hebben om reden van de abnormale periode waarin deze geschieden;

Overwegende dat er als vergelijkingspunt geen rekening kan gehouden worden met de verkoopprijzen verwezenlijkt door de gemeente in de Bevegemwijk voor de gronden die ingevolge de urbanisatiewerken echte goede bouwgronden geworden waren; dat de grote waardevermeerdering bekomen voor die gronden na de urbanisatie volledig gerechtvaardigd wordt door de aanzienlijke onkosten die eisers heeft moeten dragen om die werken uit te voeren;

Dat er ook geen rekening kan gehouden worden met de prijs die de gemeente zou betaald hebben aan de heer De Smet voor het perceel 940 c gelegen juist nevens de inneming n° 86, daar dit juist een persoon is die aldaar één der vroeger bestaande villa's bezat en dat de verweerders niet aanhalen wanneer noch in welke omstandigheden deze aankoop geschiedde;

Overwegende dat er dienvolgens bij gebrek aan andere gegevens met de deskundigen mag aangenomen worden dat, zonder rekening te houden met de toekomstwaarde, deze gronden ten tijde der onteigening een waarde hadden van 200.000 à 250.000 fr. per Ha;

Dat rekening houdende met deze toekomstwaarde, de verkoopprijs van die gronden mag geschat worden op 425.000 fr. per Ha; voor de inneming n° 86 die het dichtst bij de vroegere bestaande voetweg n° 25, de Welzijnstraat, de Grotenbergestraat, en de reeds gebouwde villa's gelegen is, op 420.000 fr. per Ha, voor de inneming n° 87, op 415.000 fr. per Ha, voor de inneming n° 88, op 410.000 fr. per Ha, voor de inneming n° 89, op 405.000 fr. per Ha, voor de inneming n° 90 en op 400.000 fr., voor de inneming n° 91;

Overwegende dat de tegeneis van verweerders strekende tot het bekomen van een wederbeleggingsvergoeding van 18 % als gegrond voorkomt; dat deze zeker gerechtvaardigd is door de huidige van kracht zijnde tarieven;

dat aan de onteigende niet mag verweten worden tot heden te hebben gewacht om tot de herbelegging over te gaan, daar zij het recht hebben met hun gehele vergoeding één goed terug te kopen en dus eerst moesten weten welke vergoeding zij juist zouden genieten;

Overwegende dat zij om dezelfde reden mochten wachten om een passend onroerend goed te zoeken; dat eens de beslissing definitief getroffen een termijn van drie maand als een minimum moet aangezien worden om dit te kunnen ontdekken;

Dat het voor een korte termijn niet mogelijk is voor de ontvangen geldsom een renderende voorlopige plaatsing te vinden, zodat het toekennen van een wach-intrest aan 4,5 % gedurende drie maanden volledig gerechtvaardigd is;

Maar overwegende dat het deel der vergoedingen gestort ter consignatiekas daar tegenwoordig een intrest van 2 % opbrengt; dat het voor de onteigenden zal volstaan die gelden daar te laten berusten gedurende de wachtperiode om reeds deze intrest te bekomen; dat eiseres voor de duur van die periode op de aldaar gestorte vergoeding slechts nog een bijkomende intrest van 2,50 % verschuldigd is;

Overwegende dat de verweerders insgelijks compensatie-intresten opvorderen op het volledig bedrag der vergoedingen, die zij uiteindelijk in het beschikkend gedeelte van hun besluiten gerechtelijke intresten noemen;

Overwegende dat vanaf de datum waarop de eiseres de eigendommen van verweerders in bezit genomen heeft, het eigendomsrecht op het goed vervangen wordt door een recht op vergoeding;

Dat zolang deze laatste niet uitbetaald wordt, de genotsderving er van vervangen wordt door een intrest waarvan het bedrag dient bepaald op 4,5 %, zijnde de wettelijke intrest; dat de intrest van 2 % gewonnen ter consignatiekas als vergoeding niet volstaat;

Overwegende dat verweerders in verband met deze compensatievergoeding, in hun besluiten van 24 juni 1952 beweren dat eiseres de gronden in bezit genomen heeft onmiddellijk na het vonnis geveld door de heer Vrederechter op 14 september 1950; dat dit door eiseres niet tegengesproken wordt, zodat bij gebrek aan andere gegevens de compensatievergoeding dient berekend vanaf die datum tot op deze der betaling van de voorschotten van 75.000 fr. en ten laatste tot op de dag dat het huidig vonnis in kracht van gewijsde zal getreden zijn, voor het overige gedeelte, daar verweerders dan onmiddellijk het nog verschuldigd bedrag zullen mogen afhalen ter consignatiekas;

Overwegende dat deze intresten echter alleen verschuldigd zijn op de hoofdvergoeding die de waarde vertegenwoordigt van het goed, doch niet op de wederbeleggingsvergoeding die een uitgave in de toekomst dekt, noch op de wachtintresten; dat verweerders zelf terecht aannemen dat de intresten inmiddels ter consignatiekas gewonnen hiervan dienen afgetrokken;

Overwegende dat in zake onteigening ten algemene nutte, de kosten dienen ten laste gelegd van de onteigenaars, ten ware de onteigenden een tergende en roekeloze procedure hadden veroorzaakt, hetgeen ter zake het geval niet is;

Dat vermits de vergoedingen integraal aan de verweerders verschuldigd zijn, zij terecht vragen dat ook de kosten van de hypothecaire certificaten die zij aan de consignatiekas zullen moeten overleggen om de uitbetaling van hun vergoedingen te bekomen door eiseres zouden gedragen worden;

CORRECTIONELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

10e Kamer bis. — 17 November 1954.

Voorzitter : M. Deripaincel.

Rechters : M.M. Van Hecke en de Chaffoy de Courcelles.

O. M. : M. De Smedt.

Advocaten : Mrs Brusseleers en Dachy, loco Koll.

Wegenverkeer. — De weggebruiker, die een andere bepaling van het Wegenverkeersreglement heeft overtreden, kan zich niet met vrucht beroepen op zijn recht van voorrang. — Onvoorzienbare hindernis.

Een weggebruiker, die een andere bepaling van het Wegenverkeersreglement heeft overtreden, doordat hij verzuimd heeft bij het afslaan naar links zijn bocht zo ruim mogelijk te nemen en aldus het ongeval heeft veroorzaakt, kan zich niet met vrucht beroepen op het hem toekomend recht van voorrang van rechts. Ten gevolge van de door hem begane verkeersfout is hij voor de andere weggebruiker een onvoorziene hindernis geworden, die laatstgenoemde in de onmogelijkheid heeft gesteld de voorrang van rechts te eerbiedigen.

O. M. t/ Mattheussen en Van Eester.

Aangezien de beroepen regelmatig en tijdig werden ingesteld;

Overwegende dat ter zake de ligging der wegen door de betichten gevolgd als ietwat ongewoon voor-
komst;

Overwegende dat tevergeefs eerste betichte Mattheussen de voorrang van rechts inroept, niettegenstaande hij verzuimd heeft bij het afslaan naar links zijn bocht niet zo ruim mogelijk te hebben genomen, en also een fout heeft begaan, die de oorzaak werd van het ongeval;

dat eerste betichte niet gerechtigd is deze prioriteit in te roepen wanneer hij eveneens in overtreding is met een andere bepaling van de wegcode;

Overwegende dat eerste betichte door een korte bocht te nemen voor tweede betichte Van Eester een onvoorzienbare hindernis werd en hem in de onmogelijkheid heeft gesteld de voorrang van rechts te eerbiedigen;

Overwegende derhalve dat de betichting zoals door de eerste Rechter weerhouden lastens Mattheussen bewezen is gebleven, door het onderzoek in hoger beroep, en hierdoor een juiste strafftoemeting gedaan werd;

Dat echter de betichting, zoals door de eerste Rechter weerhouden lastens Van Eester niet bewezen is gebleven in beroep;

.....

NOOT : Vgl. Politierechter Peer, 2 Juni 1953, R.W. 1953/1954, 280.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

19 februari 1955.

Voorzitter : M. Van Lerberghe.

Referendaris : M. Vandekerckhove.

Advocaten : Mrs Toussaint, Mayeur en De Jaegers.

Mededinging. — In casu geen oneerlijke mededinging, doch onrechtmatige daad. — Begrip kwade trouw.

Een vrije grossier, die zijn producten betreft en afzet waar hij wil, kan niet concurrent zijn van een producent. Hij kan dienvolgens geen onwettelijke, oneerlijke of ongeoorloofde mededinging tegen deze plegen, daar iedere mededinging als noodzakelijk vereiste het concurrerend karakter van beide bedrijven onderstelt.

Wel kan de grossier een onrechtmatige daad tegenover de producent plegen; dit kan geschieden door een zgn. «aanleunen en aanhaken» d.i. door het gebruiken van de bekendheid van een bepaald merk ten voordele van een ander merk.

Het begrip «kwade trouw» is een juridisch begrip en moet bepaald worden als de houding van iemand die een recht krenkt, zelfs wanneer hij zich van dit krenken bewust is.

N.V. Les Anciens Etablissements Martin Frères t/
N.V. Gerard Debels & Zonen.

Gezien de daging van 11 Augustus 1954, waarbij eiseres jegens verweersters de betaling vordert van 250.000 fr. schadevergoeding, met de rechterlijke rente en de kosten van het geding, hoofdens onrechtmatige daad;

Overwegende dat verweerster, die geen producent maar grossier is, filterwatten bij eiseres bestelde en deze filterwatten aan haar eigen klandizie verkocht; dat verweerster geen concurrent is van eiseres, maar een vrije grossier, die zijn produkten betreft en afzet daar waar hij wil;

dat verweerster dienvolgens geen onwettelijke, oneerlijke of ongeoorloofde mededinging jegens eiseres kan plegen, vermits elke mededinging als onmisbare voorwaarde het concurrerend karakter van beide bedrijven onderstelt, welke voorwaarde hier niet vervuld is;

Overwegende dat eiseres zich niet op ongeoorloofde mededinging steunt, maar op een onrechtmatige daad van verweerster jegens eiseres gepleegd;

Overwegende dat in feite verweerster :

1) in een publiciteitscircularie nr 1 van januari 1953 schrijft : « veel goedkoper, evengoed als «Marco» de Hollandse watte, bewafeld «Montaline» voor koffie-filters, voor melkfilters »;

2) dat zij einde februari begin maart 1954 hetzelfde herhaalt;

3) dat zij in april 1954 een reclameblad uitgeeft, de filterwatten in katoen «Montaline» aanbevelend in grote letters en op 4/5e der productenpubliciteitsruimte, onderaan in kleinere letters het merk «Marco» vermeldend, met als onderschrift : « Wij kunnen dit merk leveren aan de door de fabriek vastgestelde prijzen, kortingen en condities »;

4) dat volgens eiseres verweerster rond einde juni 1954 opnieuw een klandiziecircularie rondstuurt met publiciteit voor de watten voor melkfilters en koffie-potten «Montaline», vermeldend : « de Montaline-watten zijn even gewaardeerd als de Marco »;

Overwegende dat eiseres dit de opeenvolging van deze handelingen van verweerster, de 2e, 3e en 4e

handeling gesteld zijnde na protest van eiseres, excuus van verweerster en belofte van verweerster om de beide producten met mekaar niet meer te vergelijken, concludeert dat verweerster ten slotte niet alleen een lichte fout, maar een zware fout heeft bedreven, waardoor eiseres een merkelijke schade in haar afzet heeft geleden, schade waarop eiseres in principe reeds de 2 maart 1954 wees;

Overwegende dat de 3e handeling, het reclameblad van april 1954, op zichzelf geen fout uitmaakt, maar wel als fout kan aangerekend worden door deze derde handeling in verband te brengen met de eerste twee;

dat de vierde handeling, zagezegd van 28 juni 1954, niet wat deze datum betreft bewezen is, eerstens omdat eiseres deze omzendbrief van één harer klanten rond die datum ontving, wat op zichzelf niet uitwijst dat de omzendbrief van die datum is; tweedens omdat uit de gegevens van de omzendbrief zelf blijkt dat deze prijzenlijst n° 54 draagt en verwijst naar thermometers ten einde de warmtegraad boven nul en onder nul aan te duiden, alsmede naar Kerstdag en Nieuwjaar, wat impliceert dat dit een wintercircularie was; derdens omdat verweerster in haar bundel alle hare omzendbrieven voorlegt te beginnen met n° 33 van 18-8-1952 tot en met n° 55 van einde 1953 en verder de circularie toont, beginnend met n° 1 van januari 1954, zodat verweerster terecht de laatste ingeroepen omzendbrief dattekent einde 1953;

Overwegende dat verweerster door de eerste drie handelingen een onrechtmatige daad pleegde, bestaande in de algemene en publicitaire naast elkanderstelling in gelijke of ongelijke lettergrote van twee met naam vermelde doch met elkaar vreemde producten, ten nadele van het product van eiseres, hetwelk precies in de Belgische klandizie het best gekend is en daarom steun moet geven aan de waardering en de afzetmogelijkheid van het andere product;

dat deze fout er ene is van «aanleunen en aanhaken», d.i. de bekendheid van een bepaald merk gebruiken ten voordele van een ander merk;

Overwegende dat, wat de schade en het oorzakelijk verband betreft, de eerste reactie van eiseres dd. 30 januari 1954 geen juridische maar een commerciële was;

dat de tweede reactie van eiseres dd. 2 Maart 1954 juridische elementen bevat, echter als loutere hulpmiddelen om een commerciële transactie door te zetten en enigszins als dreiging om tot een handels-overeenkomst te komen, geestesgesteldheid van eiseres die in de brief van 9 maart 1954 gehandhaafd wordt;

Overwegende dat desniettemin moet aanvaard worden dat eiseres een zekere stoffelijke en zedelijke schade door de handelingen van verweerster heeft geleden, waarvan het bedrag echter niet precies te bepalen is, evenmin als de omvang van het oorzakelijk verband;

dat de schade voor eiseres bestaat enerzijds in het voordeel dat verweerster uit het aanhaken heeft gehaald en anderzijds uit het nadeel dat eiseres daarvoor ondervond;

dat slechts in een beperkte tijdspanne van enkele maanden januari-september 1954, schade kan bestaan;

Overwegende dat in die voorwaarden de Rechtbank de schade «ex aequo ot bono» bepaalt op 5.000 frank + de kosten van het geding;

Wedereis :

Overwegende dat verweerster door besluiten van 17 januari 1955 een wedereis instelt, betaling vordende

rend van 1 frank schadevergoeding hoofdens lasterlijke uitlatingen van eiseres in haar besluiten;

Overwegende dat de wedereis tot onze bevoegdheid behoort, daar hij wortelt in de feiten van de hoofdeis; dat verweerster door haar fysieke organen optreedt, weze door Gerard Debels, daartoe gemachtigd, en dat zij ingeschreven is in het handelsregister te Kortrijk onder n° 49.143;

Overwegende dat de term «kwade trouw» een juridische term is en moet bepaald worden als de houding van iemand die een recht krenkt, zelfs nadat hij zich van dit krenken bewust is;

dat verweerster deze juridische term mocht gebruiken voor de tweede handeling van verweerster;

Overwegende dat de termen «schaamteloos» en «misdadig» excessen zijn ingegeven door een ander temperament dan onze nuchterheid en als sanctie vanwege verweerster een licht schouderophalen vergt; dat verweerster wellicht het schrappen van deze woorden kon vorderen, maar geen schadevergoeding, zelfs niet de symbolische, omdat verweerster zich toch altijd moet bewust zijn van het feit dat zij de eerste oorzaak en aanleiding is tot buitensporige uitlatingen;

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle andere besluiten afwijzend, Veroordeelt verweerster om aan eiseres de som te betalen van 5.000 frank, met de rechterlijke rente;

Verwijst verweerster tot alle de kosten van het geding.

En wat de wedereis betreft:

Ontvangt deze maar wijst hem af;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-tegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

BIBLIOGRAPHIE

België

Jules D'HAENENS: Heling. - Algemene Practische Rechtsverzameling 1955. - 54 blz.

Zeer volledige verhandeling over het delict «Heling»: begripsomschrijving, bestanddelen van het misdrijf gevolgen van de veroordeling zo op strafrechtelijk als op burgerlijk gebied. Uitstekende studie van rechtsleer en rechtspraak met overvloedige verwijzingen en praktische aanwijzingen zo bv. in verband met de kwalificatie, de vervolging voor het Assisenhof, enz.

K. MEES: Gemeentebelastingen. - Administratief Lexicon, Deel B 4 - 109 p.

Belangrijke studie van alle vraagstukken betreffende gemeentebelastingen. Wetenschappelijk een van de beste verhandelingen op dit gebied, zeer volledig en toch sterk synthetisch. Uitstekend onderverdeeld, ook voortreffelijke leidraad voor de praktijk.

F. WASTIELS: Aankondiging (Openbare). - Administratief Lexicon. - Deel A 1 - 19 p.

Samenvatting van alle wettelijke bepalingen en gerechtelijke uitspraken betreffende de aanplakking, zowel door de overheid als door privaatspersonen met de beperkingen krachtens plaatselijke verordeningen en de reglementering der centrale overheid.

Nederland

R. P. CLEVERINGA: Herdenking van Eduard Maurits Meijers (10 januari 1880 - 25 juni 1954). - Overdruk uit het Jaarboek der Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen 1954-1955.

Niemand kwam meer het recht toe in de schoot der Nederlandse Akademie van Wetenschappen de zo uitzonderlijke hoogstaande figuur van Prof. E. M. Meijers te herdenken dan Prof. Cleveringa, die tijdens de bezetting te Leiden de zo moedige protestrede hield tegen de afstelling van Prof. Meijers door de bezetter, rede die hem vele jaren vrijheidsberoving kostte.

Sedert het onverwacht verscheiden van Prof. Meijers sprak en schreef Prof. Cleveringa meermalen over hem: de aangrijpende rede bij de verassing van de overledene, het artikel in het Rechtsgeleerd Magazijn Themis over Prof. Meijers als hoogleraar en thans de herdenking in de Nederlandse Akademie, waarvan Prof. Meijers een zo vooraanstaand lid was.

Telkens vindt Prof. Cleveringa in zijn bewondering voor en in zijn diepe gehechtheid aan zijn collega nieuwe termen om de figuur van Prof. Meijers te belichten, als geleerde, doch ook als mens.

De herdenking die thans verscheen in het jaarboek der Nederlandse Akademie is een merkwaardige synthese van de fantastische hoedanigheden die Prof. Meijers eigen waren. Het stuk dat liefde ademt voor de grote figuur die Nederland en heel de juristenwereld is ontvallen is in zijn beknopte vorm een blijvende gedenkplaat voor een uitzonderlijk groot wetenschapsmens.

R. V.

Frankrijk

Blaise H. — L'apport en société. Recueil Sirey.

Cabrillac M. — La Protection du créancier dans les sûretés mobilières, conventionnelles sans dépossession. Recueil Sirey.

Cannat P. — La Prison école. Recueil Sirey.

Catala P. — Les Règlements successoraux depuis les Réformes de 1938 et l'Instabilité économique. Recueil Sirey.

Chrétien M. — A la recherche du droit international, fiscal commun. Recueil Sirey.

Commission de réforme du Code civil. Avant-projet de Code civil. Première Partie. Recueil Sirey.

Commission de réforme du Code de procédure civile. Projet portant révision du Code de procédure civile. Recueil Sirey.

Contrôle (Le) des changes, ses Répercussions sur les institutions juridiques. Recueil Sirey.

Droit (Le) international privé de la famille en France et en Allemagne. Recueil Sirey.

Formulaire des jugements usuels en matière commerciale. Recueil Sirey.

Fouad Abdel Moneim Riad. — La valeur internationale des jugements en droit comparé. Recueil Sirey.

Gavalda C. — Les Conflits dans les temps en droit international privé. Recueil Sirey.

Hémar J. — Les Contrats commerciaux. T. II. Recueil Sirey.

Jouvenel B. de. — De la souveraineté. Edit. M. T. Génin, Libr. de Médisis.

Klein F. E. — Considérations sur l'arbitrage en droit international privé. Edit. Pedone.

Lehnard A. — Quelques Points de comparaison entre le régime français et le régime allemand des sociétés à responsabilité limitée. Recueil Sirey.

- Le Poitevin G., Besson A., Combal-Dieu R. et Siméon J.* — Dictionnaire-formulaire des Parquets et de la Police judiciaire. Edit. Rousseau et Ce.
- Lion H.* — Régime de retraites et de prévoyance des cadres. Recueil Sirey.
- Michel J.* — Tarif fiscal 1955. Libr. Technique.
- Ozanam Ch.* — Associations, syndicats et fondations. Leur formation et leur fonctionnement. Supplément. Recueil Sirey.
- Parfond (Cne de Corvette).* — Le Droit de prise et son application dans la marine française. Edit. Inter-Nationales.
- Perrin G.* — L'Organisation européenne pour la recherche nucléaire. Edit. Pedone.
- Plagnol E. P.* — Les Impôts. E. P. Plagnol.
- Poplavski R., Aubry J. M., Coustou M.* — Traité de droit pharmaceutique. Supplément. Libr. Technique.
- Poutier C.* — La Réforme de la Constitution. Recueil Sirey.
- Sibert M.* — Remarques et suggestions sur la protection des populations civiles contre les bombardements aériens. Edit. Pedone.
- Sloutzky N.* — La Population civile devant la menace de destruction massive. Edit. Pedone.
- Valladao H.* — Le Droit latino-américain. Recueil Sirey.

Duitsland

- Bettermann K.* — Kommentar zum Mieterschutzgesetz und seinen Nebengesetzen. Tübingen, Mohr, 1955.
- Bley E.* — Vergleichsordnung. Berlin, de Gruyter, 1955.
- Böhle-Stamschräder A.* — Konkursordnung. München, Beck, 1955.
- Brinkmann W.* — Vom Sinn der Strafe. Lüdenscheid, Volkshochschule, Beucker in Komm. 1955.
- Burmahn H.* — Werberecht der Wirtschaft. Berlin, E. Schmidt, 1955.
- Diester H.* — Enteignung und Entschädigung nach altem und neuem Recht. Köln, Dt. Industrie-Verl. 1953.
- Dietz R.* — Betriebsverfassungsgesetz mit Wahlordnung. München, Beck, 1955.
- Dreus R.* — Wie helfe mir in Mietstreitigkeiten und Wohnungsfragen? Münster, Aschendorff, 1955.
- Eckert J. en H. Schaft.* — Das Selbstverwaltungsrecht der Socialversicherung. Berlin, E. Schmit, 1955.
- Entscheidungen des Bundesarbeitsgerichts.* Berlin, de Gruyter, 1955.
- Forschungen und Berichte aus dem öffentlichen Recht.* München, Isar-Verl., 1955.
- Friedrich C. J.* — Die Philosophie des Rechts in historischer Perspektive. Berlin, Springer, 1955.
- Fritzsche H.* — Der Sachbearbeiter für das Bundesversorgungsgesetz. München, Beck, 1955.
- Gallas W.* — Zum gegenwärtigen Stand der Lehre vom Verbrechen. Berlin, de Gruyter, 1955.
- C. Schaeffers Grundriss des Rechts und der Wirtschaft.* Düsseldorf, Schwann.
- Abt. 1. Privat- und Prozesrecht.
- Bd 6, T. 3. Wiefels, J.: Zivilprocesz. 3. 1955.
- Bd 7, T. 2. Wiefels, J.: Handelsrecht, T. 2 1955.
- Grundriss des Verwaltungsrechts.* Düsseldorf, Schwann.
- Bd 4b. Köhnen L.: Das Dienst-, Werkdienst- und Mietwohnungsrecht. 1955.
- Hastler H.* — Aufbau und Verfahren der Sozialgerichtsbarkeit. Bad Godesberg, Asgard-Verl. 1955.
- Heckel H.* — Recht und Gerechtigkeit. Stuttgart, Metzler, 1955.
- Hippel E. von.* — Einführung in die Rechtstheorie. Münster, Aschendorff, 1955.
- Hoeres O. J.* — Die Einkommensteuer. Wiesbaden, Gabler, 1955.
- Hoffmann W.* — Gesetz zur Regelung von Fragen der Staatsangehörigkeit. Stuttgart, Kohlhammer, 1955.
- Holthöfer H.* — Das Lebensmittelgesetz und sonstiges deutsches Lebensmittelrecht. Berlin, Heymann, 1953-54.
- Jacobi E.* — Wechsel- und Scheckrecht unter Berücksichtigung des ausländische Rechts. Berlin, de Gruyter, 1954-1955.
- Kirmis H.* — Die Feststellung in der Praxis. Göttingen, Schwartz, 1955.
- Koch H.* — Arbeitsschutzrecht Bielefeld, Bertelsmann, 1955.
- Kranke E. en F. Spangenberg.* — Zu einigen arbeitsrechtlichen Fragen. T. 2. Berlin, Tribüne, 1955.
- Lehmann H.* — Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Gesetzbuches. Berlin, de Gruyter, 1955.
- Lent F.* — Zivilprozessrecht. München, Beck, 1955.
- Lerche F.* — Viehgewährschaftsrecht. Berlin, de Gruyter, 1955.
- Lübtow U. von.* — Das römische Volk. Frankfurt a.M., Klostermann, 1955.
- Maase U. en H. Busch.* — Die Ersatzwagenkosten bei Verkehrsunfällen. — Karlsruhe, C. F. Müller, 1955.
- Mannheim.* — Verwaltungsbericht f. d. Rechnungsjahre 1953 und 1954. Mannheim, Statist. Amt, 1955.
- Megow H.* — Erbschaftssteuergesetz in der Fassung des Gesetzes zur Neuordnung von Steuern vom 16. Dezember 1954 mit Durchführungsverordnung und Verwaltungsverordnung. Berlin, Vahlen, 1955.
- Miosga W.* — Das Warenzeichenrecht der Deutschen Demokratischen Republik. München, Wila Verl. f. Wirtschaftswerbung, 1955.
- Müthling. H.* — Gewerbesteuer-gesetz. München, Beck, 1955.
- Peters J. en F. H. Carl Hermann en G. Heuer.* — Kommentar zur Einkommensteuer und Körperschaftsteuer. Köln, C. Schmidt.
- Peters K. en H. Schröder.* — Neuregelung der Grenzen des strafrichterlichen Ermessens. Tübingen, Mohr (Siebeck), 1955.
- Piller R. en G. Hermann.* — Justizverwaltungsvorschriften. München, Beck, 1955.
- Raape L.* — Internationales Privatrecht. Berlin, Vahlen, 1955.
- Rehfeldt B.* — Wertpapierrecht. München, Beck, 1955.
- Reifferscheid A.* — Ergänzbare Lexikon des Rechts. Berlin-Frohnau, Luchterhand, 1955.
- Riedel H.* — Jugendwohlfahrtsgesetz. Berlin, Schweizer, 1955.
- Schmidt E.* — Lehrkommentar zur Strafprozessordnung und zum Gerichtsverfassungsgesetz. T. 2. Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1955.
- Schönleiter W.* — Handbuch der Bundesversorgung. Berlin, Vahlen, 1955.

Scholz F. — Die Rechtssicherheit. Berlin, de Gruyter, 1955.

Schult W. — Der Begriff der Rechtsquellen. Lübeck, Verl. f. Polizeil. Fachschrifttum, 1955.

Seipp P. en *E. Schäck.* — Schulrecht. Berlin, Luchterhand, 1955.

Sitz H. en *S. Somborn.* — Steuer-Kompasz für Ärzte. Remscheid-Lennep, Düstri-Verl., 1955.

Smend R. — Staatsrechtliche Abhandlungen und andere Aufsätze. Berlin, Duncker & Humblot, 1955.

Theiss J. — Praktischer Führer durch das Steuerrecht. Köln, O. Schmidt, 1955.

Treichel H. — Volkstümliche Einführung in allgemeines Recht und Arbeitsrecht. Dortmund-Lücklemberg, Kirchhörder str. 29, Selbst-verl., 1955.

Wolff H. — Das deutsche Paszrecht. Berlin, Vahlen, 1955.

Zwitserland

Aubert M. — La répétition des prestations illicites ou immorales en droit français et en droit suisse. Thèse droit Genève 1954. Lausanne, Impr. H. Jaunin.

Curti E. — Das Antitrustrecht der Vereinigten Staaten von Amirka. Zürich, Schulthess & C°, 1955.

Bodmer H. — Die Stellung der Staaten in den internationalen Organisationen unter besonderer Berücksichtigung der Kleinstaaten. Winterthur, P. G. Keller, 1955.

Fehr H. — Das Recht in den Sagen der Schweiz. Frauenfeld, Huber & C°, A. G., 1955.

Fritzsche H. — Schuldbetreibung. Zürich, Schulthess & C°.

Gauthier J. — Le pacte successoral. Lausanne, Nouv. Bibliothèque de droit et de jurisprudence, 1955.

Graven J. — Introduction a un enjuiciamiento criminal racional de prevencion y defensa sociale. Trzd. de Pascual Meneu. Madrid, Reus, 1954.

Koelliker J. — Liberté et statut de la presse moderne. Thèse droit, Lausanne 1955, Lausanne, Impr. H. Jaunin.

Lienhard H. — Entwurf eines Tierschutzgesetzes. Zürich, Rechtshilfe-Verlags-Ges., 1955.

Luthy J. — Les cessions de parts héréditaires. Lausanne, Nouv. Bibliothèque de droit et de jurisprudence, 1955.

Schiwoff V. — Das Mitsprache- und Mitbestimmungsrecht der Arbeitnehmer in öffentlichen Dienst. Zürich, Komm. Genossenschaftsbuch, 1955.

Schwaar G. — Les tribunaux permanents d'arbitrage dans les associations. Lausanne, Nouv. Bibliothèque de droit et de jurisprudence, 1954.

Schweizerischer Verband des Personals öffentlicher Dienste. — Zürich, Komm. Genossenschaftsbuch, 1954.

Oostenrijk

Hofmann G. — Das Arbeiterurlaubsgesetz und das Bauarbeiter-Urlaubsgesetz sowie die sonstigen Urlaubsvorschriften. Wien, Manz, 1955.

BALIELEVEN

Vlaamse Conferentie van de Balie bij het Hof van Beroep te Gent

Op donderdag 13 oktober 1955 ging in de Bibliotheek van het Gerechtsgebouw te Gent de traditionele jaarlijkse ontvangst van de stagisten door, die door het bestuur van de Vlaamse Conferentie op een apéritief werden uitgenodigd.

Talrijke jonge advocaten, onder wie een groot aantal die pas geleden de eed hebben afgelegd, hadden er aan gehouden hierbij aanwezig te zijn en van deze uitstekende gelegenheid gebruik te maken om nader kennis te maken met de oudere confraters.

Mr W. Delva, als voorzitter van de Conferentie, heette alle confraters, vooral de jongeren, hartelijk welkom bij hun intrede aan de balie en wees hen op de rol van de Conferentie bij hun beroepsbedrijvigheid.

De heer Stafhouder, die er aan gehouden had deze eerste samenkomst van de jonge confraters door zijn aanwezigheid op te luisteren, legde in een korte toespraak er vooral de nadruk op dat het beroep van advocaat zeer vele verplichtingen medebrengt, doch juist door zijn traditie een zeer mooi beroep is.

Na dit formeel gedeelte van de ontvangst werd tussen porto en genever menig hartelijk woordje gewisseld en zag men weldra de jonge advocaten met de ouderen in de geest van « omnia fraterne » verbreedren.

OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

1 september - 30 september 1955.)

I. Staats- en Administratief Recht

1. *Ministerie van Verkeerswezen.* — Het K. B. van 2 augustus 1955 (Stbl. 1 september 1955, 5.297) wijzigd het K. B. van 27 januari 1954 houdende vaststelling van de schalen verbonden aan de bijzondere graden bij het Ministerie van Verkeerswezen.

2. *Verkeerswezen.* — *Sabena.* — Bij de wet van 18 augustus 1955 (Stbl. 2 september 1955, 5.308) wordt de N.V. tot exploitatie van het luchtverkeer (Sabena) er toe gemachtigd haar kapitaal te verhogen en haar statuten te wijzigen.

3. *Wegenfonds.* — Bij de wet van 9 augustus 1955 (Stbl. 2 september 1955, 5.310) wordt, onder de benaming « Wegenfonds 1955-1969 » een van de Staat onderscheiden administratie met rechtspersoonlijkheid ingesteld.

Het fonds zal op 31 december 1969 worden ontbonden; actief en passief zal door de Staat worden overgenomen.

De Koning kan het bestaan van het fonds verlengen. Het fonds, beheerd door de Minister van Openbare Werken en van Wederopbouw, is ermede belast, voor rekening van de Staat de werken tot aanleg van de autowegen en tot verbetering en modernisering van de rijkswegen uit te voeren. Namens de Staat verricht het de onteigeningen waartoe deze werken aanleiding

kunnen geven en neemt de daarmede verband houdende uitgaven ten zijne laste.

De nodige diensten, uitrusting en installaties worden door de Staat kosteloos ter beschikking gesteld.

Het fonds is er toe gemachtigd leningen uit te schrijven tot een beloop van 30 milliard frank.

Deze leningen worden gewaarborgd door de Staat.

De onteigeningen die nodig zijn voor de uitvoering van de werken tot het aanleggen en geschikt maken van de autoweg Antwerpen-Luik-Duitse grens worden gedaan overeenkomstig het wetsbesluit van 3 februari 1947 betreffende de rechtspleging bij hoogdringendheid inzake onteigeningen ten algemene nutte.

4. *Grenswijziging*. — Bij de wet van 2 augustus 1955 (Stbl. 3 september 1955, 5.324) worden de grenzen tussen de gemeenten Beveren, Leupegem en Melden gewijzigd.

5. *Justitie*. — *Tarief der honoraria van notarissen*. — Bij K. B. van 10 juni 1955 (Stbl. 4 september 1955, 5.348) wordt het tarief der honoraria van notarissen aangevuld.

6. *Openbare fondsen en wisselbeurs te Brussel*. — Bij K. B. van 29 augustus 1955 (Stbl. 5-6 september 1955, 5.368) wordt de verordening op de openbare fondsen en wisselbeurs te Brussel gewijzigd.

7. *Internationale overeenkomst*. — In het Stbl. van 7 september 1955 (5.388) verscheen de tekst van een overeenkomst tussen België en Nederland teneinde het lot te verbeteren van in België gevestigde vluchtelingen en hun het reizen te vergemakkelijken. Deze overeenkomst werd gesloten bij wisseling van brieven, gedagtekend 's-Gravenhage 16 februari 1955.

8. *Kadaster*. — Het K. B. van 17 augustus 1955 (Stbl. 7 september 1955, 5.393) wijzigt het reglement betreffende de bewaring van het kadaster en de perceelsgewijze schattingen, goedgekeurd bij K. B. van 26 juli 1877.

9. *Oorlogsschade*. — Het M. B. van 24 augustus 1955 (Stbl. 8 september 1955, 5.412) bepaalt de modaliteiten voor de uitgifte van een 3e reeks obligaties aan toonder door de Zelfstandige Kas voor Oorlogsschade.

10. *Vleeskeuring*. — Bij de wet van 3 augustus 1955 (Stbl. 9 september 1955, 5.432) wordt artikel 11 van de wet van 5 september 1952 betreffende de vleeskeuring en de vleeshandel aangevuld.

11. *Onderwijs*. — *Nationaal studiefonds*. — Het K. B. van 22 augustus 1955 (Stbl. 11 september 1955, 5.472) reglementeert de comptabiliteit van het nationaal studiefonds en de controle over zijn financiële activiteit.

12. *Financiën*. — Bij de wet van 2 augustus 1955 (Stbl. 12 en 13 september 1955, 5.484) wordt het fonds tot delging der staatsschuld opgeheven. Onder de benaming van « Amortisatiekas » wordt bij het Ministerie van Financiën een administratie ingesteld, die belast is met de in ontvangstneming en de aanwending van de gewone dotaties bestemd om, overeenkomstig de leenwetten en -contracten, de staatsschuld af te kopen of terug te betalen.

13. *Technisch onderwijs*. — Het K. B. van 10 augustus 1955 (Stbl. 17 september 1955, 5.568) wijzigt het K. B. van 4 maart 1954, houdende vaststelling van de

minimale schoolbevolking der afdelingen voor technisch onderwijs.

14. *Begroting*. — *Koloniën*. — Bij de wet van 11 juli 1955 (Stbl. 18 september 1955, 5.616) stelt de begroting vast der buitengewone ontvangsten en uitgaven van Belgisch Kongo en van Ruanda-Urundi voor het dienstjaar 1955.

16. *Oorlogsschade*. — Het K. B. van 13 augustus 1955 (Stbl. 19 en 20 september 1955, 5.653) stelt, inzake oorlogsschade aan woongebouwen, de integrale vergoedingscoëfficiënt, van toepassing voor de periode van 1 juli 1955 tot 31 december 1955, vast op 4,90.

17. *Diensten van de Eerste Minister*. — Het K. B. van 12 september 1955 (Stbl. 21 september 1955, 5.664) bepaalt de wijze van werving en bevordering van het aan het hoog comité van toezicht verbonden personeel.

18. *Onderwijs*. — Het K. B. van 4 juli 1955 (Stbl. 21 september 1955, 5.671) richt de proef in over de tweede taal bepaald bij artikel 13 van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens.

19. *Onderwijs*. — Het K. B. van 27 juli 1955 (Stbl. 21 september 1955, 5.671) regelt de procedure betreffende het onderzoek van de aanvragen ingediend op grond van de wet van 13 mei 1955 betreffende de gelijkwaardigheid van de diploma's ten voordele van politieke vluchtelingen.

20. *Oorlogsschade*. — Het K. B. van 13 september 1955 (Stbl. 23 september 1955, 5.724) stelt, inzake oorlogsschade aan boten, de integrale vergoedingscoëfficiënt toepasselijk op geheel het Rijk voor de periode van 1 juli 1955 tot 30 september 1955 vast op 4,80.

21. *Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg*. — Het K. B. van 14 mei 1955 (Stbl. 24 september 1955, 5.736) wijzigt het K. B. van 22 november 1954, betreffende de maatregelen te nemen teneinde een betere verdeling van het personeel onder de verschillende parastatale instellingen, ressorterende onder het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg, alsmede een efficiënter en economisch beheer van hun diensten te verzekeren.

22. *Grenswijziging*. — Bij de wet van 7 juli 1955 (Stbl. 28 september 1955, 5.824) worden de grenzen tussen de gemeenten Itter en Klabbeek gewijzigd.

23. *Voorlichtingsbedrijven*. — Het K. B. van 26 augustus 1955 (Stbl. 28 september 1955, 5.828) wijzigt het K. B. van 14 oktober 1950 betreffende het verlenen van toelagen aan erkende voorlichtingsbedrijven.

24. *Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid*. — Het K. B. van 26 september 1955 (Stbl. 30 september 1955, 6.091) wijzigt het organiek Regentsbesluit van 26 mei 1945 betreffende de inrichting van de rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid.

II. Rechterlijke inrichting

25. *Justitie*. — Bij K. B. van 30 juni 1955 (Stbl. 5-6 september 1955, 5.371) wordt de indeling der vrederegerechtskantons bepaald volgens de bevolking op 31 december 1954.

26. *Justitie.* — Bij K.B. van 30 juni 1955 (Stbl. 9 september 1955, 5.437) wordt het dienstreglement van de Rechtbank van Koophandel te Brussel gewijzigd.

27. *Justitie.* — Het K. B. van 16 juni 1955 (Stbl. 11 september 1955, 5.473) wijzigd het dienstreglement van de Rechtbank van Koophandel te Kortrijk.

28. *Justitie.* — Het K. B. van 20 juli 1955 (Stbl. 19-20 september 1955, 5.644) wijzigd het K. B. van 27 maart 1952 tot instelling van een commissie voor de hervorming van de burgerlijke rechtsvordering inzake deskundig onderzoek, getuigenverhoor, scheidsrechtspreek en op verzoekschrift gewezen beslissingen.

III. Arbeidsrecht en Maatschappelijk Hulpbetoon

29. *Arbeidsongevallen.* — *Bijdrage.* — Bij K. B. van 3 juni 1955 (Stbl. 1 september 1955, 5.296) wordt de overeenkomstig de wetgeving betreffende de vergoeding der schade voortspuitend uit de arbeidsongevallen te innen bijdrage voor het waarborgfonds over het dienstjaar 1955 vastgesteld.

30. *Zeewezen.* — Het K. B. van 3 augustus 1955 (Stbl. 1 september 1955, 5.298) stelt de arbeidsvoorwaarden en het bezoldigingsstelsel vast van het bijzonder personeel van het loodswezen van het bestuur van zeewezen.

31. *Landbouwondernemingen.* — *Maatschappelijke Zekerheid.* — Het K. B. van 12 september 1955 (Stbl. 15 september 1955, 5.528) wijzigd het Regentsbesluit van 5 november 1946 inzake toepassing der besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders op de werkgevers en werknemers der landbouwondernemingen.

32. *Arbeidsbescherming.* — Het K. B. van 30 april 1955 (Stbl. 24 september 1955, 5.738) wijzigd, wat betreft de elektrische installaties het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming.

33. *Verzekering tegen ziekte en invaliditeit.* — Het K. B. van 22 september 1955 (Stbl. 25-26-27 september 1955, 5.762) richt het rijksfonds voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit in.

Dit besluit behelst 152 artikelen.

34. *Verzekering tegen ziekte en invaliditeit.* — Bij K. B. van 22 september 1955 (Stbl. 25-26-27 september 1955, 5.802) wordt het organiek kader van het personeel van het rijksfonds voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit en van de hulpkas voor ziekte- en invaliditeitsverzekering vastgesteld.

35. *Verzekering tegen ziekte en invaliditeit.* — Bij M. B. van 22 september 1955 (Stbl. 29 september 1955, 5.850) worden maatregelen bepaald tot uitvoering van het organiek K. B. betreffende de ziekte- en invaliditeitsverzekering en de bilaterale en multilaterale overeenkomsten inzake sociale zekerheid.

36. *Verzekering tegen ziekte en invaliditeit.* — *Geneesheren-specialisten.* — Het M. B. van 22 september 1955 (Stbl. 20 september 1955, 6.065) stelt de modaliteiten en voorwaarden vast voor de erkenning van geneesheren-specialisten.

37. *Verzekering tegen ziekte en invaliditeit.* — *Kinesitherapeuten.* — Het M. B. van 22 september 1955 (Stbl. 29 september 1955, 6.068) stelt de modaliteiten en voorwaarden vast voor de erkenning van kinesitherapeuten.

38. *Verzekering tegen ziekte en invaliditeit.* — *Verpleegsters en verzorgingspersoneel.* — Het B. M. van 22 september 1955 (Stbl. 29 september 1955, 6.069) stelt de voorwaarden en modaliteiten vast voor de erkenning van verpleegsters en verzorgingspersoneel.

39. *Verzekering tegen ziekte en invaliditeit.* — *Kankerbehandeling.* — Het B. M. van 22 september 1955 (Stbl. 29 september 1955, 6.071) stelt de modaliteiten en voorwaarden vast voor de erkenning der inrichtingen, instellingen of centra, bevoegd om radiotherapeutische kankerbehandelingen toe te passen.

40. *Verzekering tegen ziekte en invaliditeit.* — *Orthopedisten.* — Het M. B. van 22 september 1955 (Stbl. 29 september 1955, 6.072) bepaalt de modaliteiten en voorwaarden voor de erkenning der bandagisten en orthopedisten.

41. *Verzekering tegen ziekte en invaliditeit.* — *Hoge Raad voor geneeskundig toezicht.* — Het M. B. van 22 september 1955, 5.922) stelt het huishoudelijk reglement vast van de hoge raad voor geneeskundig toezicht op de ziekte- en invaliditeitsverzekering, alsmede de statuten van de controlerende en adviserende geneesheren.

42. *Verzekering tegen ziekte en invaliditeit.* — Een aantal M. B.en, gedagtekend van 26 september 1955 (Stbl. 30 september 1955, 6.092) regelen de toepassing en de uitvoering van het organiek K. B. van 22 september 1955 op de ziekte- en invaliditeitsverzekering.

IV. Economisch Recht

43. *Leurhandel.* — Het K. B. van 3 augustus 1955 (Stbl. 2 september 1955), 5.314) wijzigd de lijst bepaald bij artikel 8 van het K. B. van 28 november 1939, houdende reglementering van de leurhandel.

44. *Plaatselijke handelsmaatschappijen van krediet voor ambachtsouitruiling.* — Het K. B. van 20 juli 1955 (Stbl. 2 september 1955, 5.315) stelt de voorwaarden vast tot erkenning van de plaatselijke handelsmaatschappijen van krediet voor ambachtouitruiling.

Het regelt verder de procedure die deze maatschappijen moeten naleven.

45. *Groothandel in geneesmiddelen.* — Het K. B. van 20 augustus 1955 (Stbl. 8 september 1955, 5.416) reglementeert de groothandel in geneesmiddelen, hun fabricage en hun bereiding in het groot. Het bepaalt de voorwaarden voor het toekennen van vergunningen en stelt de verplichtingen van vergunninghouders vast. Strafbepalingen zijn voorzien.

46. *Aankoop van industriële en ambachtelijke gebouwen.* — Het K. B. van 5 september 1955 (Stbl. 9 september 1955, 5.438) stelt maatregelen vast tot uitvoering van de wet van 31 mei 1955 waarbij, tot bevordering van de economische expansie en tot bestrijding van de werkloosheid, financiële steun van de

Staat voor oprichting of aankoop van industriële of ambachtelijke gebouwen wordt verleend.

47. *Landbouwfonds*. — Bij K. B. van 1 september 1955 (Stbl. 10 september 1955, 5.455) wordt de bevoegdheid om het bedrag en de voorwaarden van de bijdragen van het landbouwfonds te bepalen aan de Minister van Landbouw opgedragen.

48. *Landbouw*. — Het M. B. van 1 september 1955 (Stbl. 11 september 1955, 5.469) stelt het bedrag der premien vast, toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

49. *Instituut voor normalisatie*. — Het K. B. van 9 augustus 1955 (Stbl. 24 september 1955, 5.745) bekrachtigt de normen uitgewerkt door het Belgisch Instituut voor Normalisatie.

50. *Instituut der bedrijfsrevisoren*. — Het K. B. van 20 september 1955 (Stbl. 30 september 1955, 6.105) stelt het huishoudelijk reglement vast van het instituut der bedrijfsrevisoren.

V. Fiscaal Recht

51. *Invoer*. — Bij K. B. van 19 augustus 1955 (Stbl. 1 september 1955, 5.294) wordt de invoer van sommige uit zekere landen oorspronkelijke producten aan de betaling van een bijzonder recht onderworpen.

H. Boonen.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie : n° 9. - September 1955.

Wetgeving.

Tijdschrift voor sociaal recht en van de Arbeids-gerechten : n° 6. - 1955.

P. Brasseur, Les tribunaux du travail. — Information sur la situation actuelle de la question dans le domaine législatif. — Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad : afl. 35 - 15 oktober 1955.

Mr J. L. Wansink, Het wetsontwerp algemene ouderdomsverzekering. Juridische aspecten van art. 60.

— Mr W. Hugenholtz, Het Ontwerp Dierenbeschermingswet. — Prof. Mr J. C. van Oven, Het nieuwe Burgerlijk Wetboek. — Mr L. Roeleveld, Huishoudelijke uitgaven en volksverzekering. — Mr A. Dirkzwager, Het toezicht op het faillissementsbeheer. — Mr H. Versloot, Artikel 9 Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie : n° 4416 - 15 oktober 1955.

Prof. Mr S. Gerbrandy, De bepalingen omtrent levensonderhoud in het B. W., thans en straks (1). — Mr Dr A. Spanjer, De aansprakelijkheid van de notaris. — W. L. Leclercq, Opheffing der onbekwaamheid tot handelen van de gehuwde vrouw ? m.o. Prof. M. C. van Oven.

Journal des Tribunaux : n° 4078 - 16 octobre 1955.

G. Aronstein, Les tribunaux administratifs et le statut des fonctionnaires internationaux. — Jacques Matthijs, La fraude à la loi (suite). — Jurisprudence.

Revue de l'Administration et du droit administratif de la Belgique : 10° livraison 1955.

M. A. Flamme, Adjudications publiques. Agréation des entrepreneurs. Sans effet sur l'appréciation, par une société d'habitations à bon marché, de l'offre la plus avantageuse. — Contrôle par l'autorité de tutelle.

Recueils Dalloz et Sirey : 32° cahier - 8 octobre 1955.

Georges Ripert, La réforme des études dans les Facultés de droit. — R. Savatier, La responsabilité civile d'un abonné au téléphone se prêtant à l'utilisation irrégulière de son appareil à fin de constatation d'un délit. — J. M. Auby, La compétence du tribunal administratif pour connaître de la légalité des décrets. — René Rodière, L'opposabilité de la fin de non-recevoir de l'art. 105 c. com. par le transporteur, en l'absence de réserves du destinataire à la livraison. — André Breton, L'ivrognerie antérieure au mariage, connue du conjoint et non soignée par lui, constitue-t-elle une cause de divorce ?

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"